

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Запобігання злочинам

**МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ
ТА ПРОЕКТУВАННЯ БУДІВЕЛЬ**

Частина 4

**Настанова з підвищення безпеки
торговельних та офісних будинків
(CEN/TS 14383-4:2006, IDT)**

ДСТУ-Н Б CEN/TS 14383-4:2011

Київ
Мінрегіонбуд України
2012

ПЕРЕДМОВА

- 1 ВНЕСЕНО: ТК 165 "Індустрія безпеки" та ВГО "Українська федерація індустрії безпеки"
ПЕРЕКЛАД І НАУКОВО-ТЕХНІЧНЕ РЕДАГУВАННЯ: **С. Балимов, В. Дем'янчук,
А. Долинний, Б. Купович, К. Лесик, С. Поліщук, С. Сацюк, О. Торчинський,
О. Черкашин** (науковий керівник)
- 2 НАДАНО ЧИННОСТІ:
наказ Мінрегіонбуду України від 22.08.2011 р. № 94, чинний з 2012-03-01.
- 3 Стандарти відповідає CEN/TS 14383-4:2006 Prevention of crime – Urban planning and design –
Part 4: Shops and offices (Запобігання злочинам. Міське планування та проектування
будівель. Частина 4. Магазины та офіси)
Ступінь відповідності – ідентичний (IDT)
Переклад з англійської (en)
- 4 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ

**Право власності на цей документ належить державі.
Цей документ не може бути повністю чи частково відтворений, тиражований
і розповсюджений як офіційне видання без дозволу
Міністерства регіонального розвитку та будівництва України**

© Мінрегіонбуд України, 2012

**Офіційний видавець нормативних документів
у галузі будівництва і промисловості будівельних матеріалів
Мінрегіонбуду України
Державне підприємство "Укрархбудінформ"**

ЗМІСТ

	С.
Національний вступ	IV
Вступ	VI
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Планування та проектування	2
5 Можливості для злочинів	5
6 Управління безпекою	8
7 Рекомендації з підвищення безпеки магазинів та офісів	10
8 Захист підходів, шляхів доступу та периметра	12
9 Захист оболонки будівлі	15
10 Захист внутрішніх зон	20
11 Безпека будівлі в неробочий час	24
Додаток А	
Рекомендовані рівні захисту	28
Бібліографія	44

CONTENTS

	page
Introduction	VI
1 Scope	1
2 Normative references	1
3 Terms and definitions	1
4 Planning and design	2
5 Opportunities for crime	5
6 Security management	8
7 Security recommendations for shops and offices	10
8 Approach, access and perimeter protection	12
9 Protection of the building envelope	15
10 Protecting internal spaces	20
11 Security of the building outside normal working hours	24
Annex A (normative)	
Recommended levels of security	28
Bibliography	44

НАЦІОНАЛЬНИЙ ВСТУП

Цей стандарт є тотожним перекладом CEN/TS 14383-4:2006 Prevention of crime – Urban planning and design – Part 4: Shops and offices (Запобігання злочинам. Міське планування та проектування будівель. Частина 4. Магазили та офіси).

CEN/TS 14383-4:2006 підготовлено Європейським технічним комітетом стандартизації CEN/TC 325 Prevention of Crime by Urban Planning and Building Design (Запобігання злочинам шляхом міського планування та проектування будівель), секретаріатом якого керує національний орган стандартизації Республіки Чехія UNMZ.

До національного стандарту долучено англomовний текст.

На території України як національний стандарт діє ліва колонка тексту

ДСТУ-Н Б CEN/TS 14383-4 Запобігання злочинам. Міське планування та проектування будівель. Частина 4. Настанова з підвищення безпеки торговельних та офісних будинків (CEN/TS 14383-4:2006, IDT), викладена українською мовою.

Згідно з ДБН А.1.1-1-93 "Система стандартизації та нормування в будівництві. Основні положення" цей стандарт відноситься до комплексу В.2.2 "Будинки і споруди".

Стандарт містить вимоги відповідно до чинного законодавства України.

До стандарту внесено такі редакційні зміни:

– змінено назву стандарту відповідно до узгодження з чинними національними стандартами в галузі будівництва;

– слова "цей Європейський стандарт" та "цей документ" змінено на "цей стандарт";

– вилучено структурний елемент європейського стандарту "Передмова";

– структурні елементи стандарту – "Обкладинка", "Передмова", "Національний вступ", "Зміст", "Бібліографічні дані" – оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України;

Міжнародні стандарти, на які є посилання в тексті, можна замовити в Головному фонді нормативних документів ДП "УкрНДНЦ".

Європейські стандарти, на які є посилання в цьому стандарті, впроваджено в Україні як національні:

EN 1627:2001 ДСТУ ENV 1627:2004 Вікна, двері та жалюзі. Тривкість щодо зламування. Класифікація та технічні умови (ENV 1627:2001, IDT)

EN 356:1997 ДСТУ EN 356:2004 Скло в будівництві. Захисне скління. Випробування та класифікація за тривкістю до ручного злому (EN 356:1997, MOD)

EN 1303:2005

pr EN 1303:1996 ДСТУ pr EN 1303:2004 Будівельна фурнітура. Циліндрові механізми для замків. Технічні вимоги та методи випробувань (pr EN 1303:1996, IDT)

EN 50132-7:2000 ДСТУ EN 50132-7:2005 Системи тривожної сигналізації. Системи теле(відео)-спостереження охоронного призначення. Частина 7. Правила застосування (EN 50132-7:2000, IDT)

EN 50131-1:1997 ДСТУ EN 50131-1:2006 Системи тривожної сигналізації. Системи охоронної сигналізації. Частина 1. Загальні вимоги (EN 50131-1:1997, IDT)

EN 1143-1:1997 ДСТУ 4012-1:2005 Засоби безпечного зберігання. Вимоги, класифікація та методи випробування на тривкість щодо зламування. Частина 1. Сховища, двері сховищ, сейфи та АТМ-сейфи (EN 1143-1:1997, MOD)

EN 1063:1999 ДСТУ 4546:2006 Скло в будівництві. Захисне скління. Випробування та класифікація за кулетривкістю (EN 1063:1999, MOD)

EN 1522:1998 ДСТУ 4547:2006 Вікна, двері та жалюзі. Кулетривкість. Вимоги та класифікація (EN 1522:1998, MOD)

EN 13123-2:2004 ДСТУ EN 13123-2:2006 Вікна, двері та жалюзі. Стійкість до вибуху. Класифікація та технічні вимоги. Частина 2. Діапазон випробування (EN 13123-2:2004, IDT)

EN 10223-6:1998 ДСТУ EN 10223-6:2001 Дріт сталевий та дротяні вироби для огороження. Частина 6. Сітка зі сталевого дроту зі зчепленими ланками. Технічні умови (EN 10223-6:1998, IDT)

EN 10223-4:1997 ДСТУ EN 10223-4:2001 Дріт сталевий та дротяні вироби для огороження. Частина 4. Сітка зі сталевого дроту зі зварними чарунками. Технічні умови (EN 10223-4:1997, IDT)

EN 50133-1:1996 ДСТУ EN 50133-1:2006 Системи тривожної сигналізації. Системи контролювання доступу охоронного призначення. Частина 1. Вимоги до систем (EN 50133-1:1996, IDT)

prEN 50136-1-1:1998 ДСТУ prEN 50136-1-1:2004 Системи тривожної сигналізації. Системи передавання сповіщень та обладнання. Частина 1-1: Загальні вимоги до систем передавання тривожних сповіщень (prEN 50136-1-1:1998, IDT)

ВСТУП

Характер, вартість і масштаб злочинів проти торговельних підприємств та інших видів бізнесу важко оцінювати кількісно. На те, чи буде здійснено правопорушення, впливають багато чинників. Цей документ базується на трьох кримінологічних підходах:

Раціональний вибір

Цей підхід передбачає, що потенційний нападник оцінює власний ризик перед скоєнням злочину. Він бере до уваги можливість бути побаченим, складність проникнення та можливість втекти непоміченим.

Шаблонні дії

Ця теорія передбачає, що для здійснення нападу потрібна наявність трьох передумов: мотивований нападник, підходяща ціль або жертва та недостатній рівень захисту. Для попередження злочину необхідно брати до уваги кожен із цих факторів. Посилення нагляду або складність проникнення може стримати нападника. Ціль може бути менш привабливою через впровадження додаткових заходів безпеки або утруднення шляхів втечі. Присутність або вплив дієздатної охорони, реальної або удаваної, може бути підсилена при проектуванні офісу або магазину та розміщенні персоналу.

Захищена зона

Цей підхід базується на різних рівнях допустимості законного перебування людей у різних зонах. Будь-хто має право перебувати на території загального користування, наприклад, на вулиці, але не в приватній зоні – задньому дворі магазину або на складі офісу.

Розуміння цих трьох принципів допоможе вплинути на бажання та можливість скоєння злочину. Більшість злочинів проти власності здійснені тому, що нападнику надається можливість. Легкий доступ до магазину або офісного приміщення, зони без нагляду, відсутність розмежування між зонами загального користування та приватними, погане освітлення або особливості місцевості – все це може допомогти потенційному нападнику. При проектуванні необхідно забезпечувати зручність для відвідувачів, а не для потенційних нападників.

INTRODUCTION

The nature, cost and scale of crime against retailers and other businesses can be hard to quantify and many factors can influence whether or not an offence is committed. For the purpose of this document three basic criminological approaches are adopted:

Rational Choice

This approach assumes that potential offenders undertake their own risk assessment before deciding to commit a crime. They consider the chances of being seen, the ease of entry and the chance of escape without detection.

Routine Activities

This theory assumes that for an offence to take place there needs to be three factors present; a motivated offender, a suitable target or victim and a lack of capable guardian. To affect the potential for crime, it is necessary to consider each of these factors. An offender can be deterred by increasing surveillance or making access more difficult. A target can be made less attractive by increasing the security or removing escape routes. The presence or influence of a capable guardian, either real or implied, can be improved by office and shop design and the location of staff.

Defensible space

This approach applies to the different levels of acceptance that exist for people to be legitimately in different types of space. Anyone has a right to be in a public space, for example a street, but not in a private space such as the rear yard of a shop or office storeroom.

Understanding these three principles can affect the desire and ability to commit a crime. The majority of property crimes are committed because offenders have been given opportunities. Easy access to a shop or office, concealed areas, no demarcation between public and private space, poor lighting or landscaping features can all assist the potential offender. All of these features can be designed to benefit legitimate users and not potential offenders.

Призначення цього документа – допомогти планувальникам, проектувальникам, власникам або менеджерам магазинів та офісів та спеціалістам із запобігання злочинності зрозуміти наміри нападника та методику протидії реальними та символічними заходами безпеки. Простіше кажучи, чим уразливішим та ризикуючим відчувається зловмисник, тим менше він схильний до скоєння злочину.

By helping to understand the thinking of the offender and balancing this against both symbolic and real design features, combined with specific physical security measures, the document aims to assist designers, planners, shop and office owners or managers and crime prevention practitioners. In the most simple of terms, the more vulnerable and at risk a potential offender feels, the less inclined they are to commit a crime.

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Запобігання злочинам

МІСЬКЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОЕКТУВАННЯ БУДІВЕЛЬ

Частина 4. Настанова з підвищення безпеки торговельних та офісних будинків

Предотвращение преступности

ГОРОДСКОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ И ПРОЕКТИРОВАНИЕ ЗДАНИЙ

Часть 4. Руководство по повышению безопасности торговых и офисных зданий

Prevention of crime

Urban planning and design

Part 4: Guide for security enhancing of shops and offices

Чинний від 2012-03-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей документ надає керівництво та рекомендації щодо стратегії боротьби проти крадіжок, підпалів та інших злочинів, що вчиняються проти підприємців та бізнесу. Він стосується нових та існуючих магазинів та офісів.

Рекомендовані рівні безпеки для різних видів товарів, які знаходяться в торговельних закладах, подано у додатку А.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

Наступні посилання є обов'язковими при застосуванні цього документа. Для видань, у назві яких є рік видання, дійсне тільки цитоване видання. Для видань, у назві яких нема року видання, дійсне останнє видання (включаючи усі зміни).

prEN 14383-1 Запобігання злочинам. Міське планування та проектування будівель. Частина 1. Визначення спеціальних термінів

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

Для цілей цього стандарту вживаються терміни та визначення понять згідно з EN 14383-1:2006 та наступні:

3.1 Опір до зламування

Властивість дверей, вікна або жалюзі перешкоджати спробі силового проникнення до захищеного приміщення або зони.

1 SCOPE

This document provides guidance and a recommended strategy for combating burglary, theft, arson and other crimes committed against retailers and other businesses. It applies to both new and existing shops and offices.

Recommended levels of security for commodities stocked in retail outlets are given in Annex A.

2 NORMATIVE REFERENCES

The following referenced documents are indispensable for the application of this document. For dated references, only the edition cited applies. For undated references, the latest edition of the referenced document (including any amendments) applies.

EN 14383-1:2006, Prevention of crime – Urban planning and building design – Part 1: Definition of specific terms.

3 TERMS AND DEFINITIONS

For the purposes of this Technical Specification, the terms and definitions given in EN 14383-1:2006 and the following apply.

3.1 Burglar resistance

Property of door, window or shutter assembly that enables it to resist attempts at forced entry into a protected room or area.

4 ПЛАНУВАННЯ ТА ПРОЕКТУВАННЯ

4.1 Загальні положення

Безпека будівлі загалом може бути визначена використанням плану приміщень, матеріалу та форми будинку для захисту мешканців та їх власності від шкоди. Ключові фактори при проектуванні – це план приміщень, розміщення дверей та вікон, контролювання доступу та переміщень, офіційне та неформальне спостереження. Маніпулюючи цими елементами архітектурного дизайну з розумінням їх впливу на безпеку на стадії проектування, можливо отримати великі переваги в попередженні злочинів та запобіганні шкоді.

До складу проектної групи повинні бути включені експерти з попередження злочинів (див. 4.2) для того, щоб бути впевненим, що проект враховує заходи з запобігання злочинам.

4.2 Урахування заходів безпеки при проектуванні

Проектна група повинна врахувати різні фактори, які можуть впливати на можливість вчинення злочину. Найбільш важливі з цих факторів:

- a) форма власності будинку;
- b) присутність людей;
- c) зменшення конфліктів.

Важливо, щоб зони загального користування були спроектовані так, щоб люди почали піклуватися ними, як своїми, та брали відповідальність за них. Якщо цього досягти, вірогідність злочину або антисоціальної поведінки буде зменшена, або матиме місце тільки за відсутності протидії громадськості.

Один з найсильніших факторів попередження злочину – це ризик бути побаченим та ідентифікованим. Тому присутність людей та нагляд дуже важливі. Там, де можливо, потрібно заохочувати багатоцільове використання будинків, оскільки це продовжує період активної життєдіяльності і руху. Вуличне спорядження необхідно проектувати так, щоб забезпечити відкриті лінії огляду та широкий природний огляд. За цих причин фасад будинку повинен виходити до території загального користування.

4 PLANNING AND DESIGN

4.1 General

Building security can broadly be defined as the use of the site layout, fabric and form of a building to protect the occupants and their possessions from harm. Key design factors include physical layout, location of doors and windows, control of access and movement, formal and informal human surveillance. Manipulating these elements of architectural design with an awareness of their impact on security at the design stage, can achieve significant gains in controlling crime and nuisance behaviour.

Professionals with appropriate crime prevention expertise should be included in the design team (see 4.2) and should be involved to ensure that crime prevention factors are included in the design.

4.2 Designing to include safety and security

The design team should consider the various factors that can influence the opportunity to commit crime. Amongst the most important of these are:

- a) ownership;
- b) human presence;
- c) conflict minimisation.

It is essential that the design of public space be such that people begin to regard it as their own and take responsibility for it. If this can be achieved, crime and antisocial behaviour are less likely to occur, or continue without the public reacting to it.

One of the strongest crime prevention factors is the risk of being seen and identified. Therefore, human presence and natural surveillance are very important. Where possible, mixed usage of units should be encouraged as it prolongs life and movement throughout an extended period of the day. Street furniture should be designed to enable clear sight lines and provide wide natural surveillance. For the same reasons, buildings should front onto public space.

При плануванні навколишнього середовища необхідно враховувати фактор страху перед реальною злочинністю. Повинна усунутися будь-яка ознака, що може спричинити конфліктну ситуацію.

Безпечний та комплексний дизайн оточення породжує відчуття безпеки та заохочує користуватися ним.

4.3 Аналіз ризиків

4.3.1 Загальні положення

Будь-яка стратегія запобігання злочинам є стратегією керування ризиками. Тому для того, щоб розробити ефективну стратегію, важливо визначити та проаналізувати всі фактори ризику.

4.3.2 Місцеві фактори

При оцінюванні рівня ризику важливо надавати пріоритет аналізу місцевих чинників. Для цього потрібно починати з аналізу злочинності в найближчому оточенні, визначення типів документованих злочинів, де і коли вчинялися злочини та хто був жертвами. Цього можливо досягти просторовим картографуванням, щоб визначити місця концентрації злочинності (гарячі місця).

Також важливо враховувати, що фактори, які впливають на можливість скоєння злочину, не обов'язково виникають у найближчому оточенні. Наприклад, зручний шлях між двома молодіжними закладами може пролягати через виробничий простір. І, хоча молодіжні заклади знаходяться на деякій відстані від магазину або офісу, наявність відносно великої кількості людей, які використовують цей шлях, може впливати на вірогідність скоєння злочину.

При зведенні нових будинків можлива ситуація, коли попередні проблеми зі злочинністю відсутні або відповідні записи не існують. У цьому разі важливо враховувати можливий розвиток злочинності, тобто, які типи злочинів або антисоціальної поведінки можна передбачити після початку експлуатації.

Методи розрахунків ризику виникнення злочину та методика зменшення цих ризиків у навколишньому оточенні, центральних частинах міста та промислових зонах подано у ENV 14383-2 (див. розділ 5).

Fear of crime, whether real or perceived needs to be considered and the design of the environment should reflect this. Any design feature that could possibly give rise to a potential conflict situation should be avoided.

Safe and integrated environmental design will encourage the use of spaces by engendering a feeling of security.

4.3 Risk analysis

4.3.1 General

Any crime prevention strategy is essentially one of risk management. Consequently, before an effective strategy can be developed, it is important to identify and understand the risk factors involved.

4.3.2 Local factors

When assessing the level of risk it is essential to give high priority to local factors by carrying out a diagnosis. This may involve carrying out an analysis survey of crime in the immediate neighbourhood, to identify the type of crime reported, where and when incidents occurred and who the victims were. This may be achieved by spatial mapping to identify crime clustering or hot spots.

It is also important to be aware that factors which may influence the opportunity for crime may not necessarily be in the immediate locality. For example, a convenient route linking two features attractive to young people may pass through a commercial area. Although the features themselves may be some distance away from the shops or offices, the presence of relatively large numbers of people using the route may influence the possibility of crime.

Where the development is on a new site, it may be that there has been no previous crime problem or records do not exist. In these cases it is important to consider the proposed development in terms of potential crime generation, i.e. what crime or anti-social behaviour could reasonably be anticipated after completion?

Guidance on methods for assessing the risk of crime and methods aimed at reducing these risks in neighbourhoods, town centres and industrial estates, is given in ENV 14383-2 (see also Clause 5).

4.4 Вигляд оточення

Перші враження, отримані потенційними злочинцями, мають найбільший вплив на їх рішення скоїти злочин. Торговельний або комерційний центр, який виглядає добре впорядкованим, справляє враження достатку, а його працівники опікуються територією, проявляють пильність.

Комерційна установа, яка спрямовує діяльність працівників на поліпшення оточення для попередження злочинів, буде мати менші ризики скоєння порушниками злочину та вищу якість життєдіяльності для користувачів. Досягти цього можливо двома шляхами:

- a) наданням закладу чіткої визначеності та ідентичності;
- b) впровадженням максимально можливого нагляду за майном. Потенційний нападник не бажає бути побаченим. Де тільки можливо, бажано поєднання різних типів використання та оренди. Це має змінити схему присутності, що надасть змогу бути присутніми у кожному конкретному місці більшій кількості людей, які забезпечать неформальний нагляд.

4.5 Безпека

Заходи безпеки повинні враховуватися ще на стадії проектування будівлі. При визначенні розташування магазину або офісу важливо брати до уваги існуючу та заплановану забудову.

Планування зовнішніх та внутрішніх зон будівлі без виступів та ніш допоможе в організації охоронного спостереження, особливо у поєднанні з достатнім природним та штучним освітленням.

4.6 Розташування

Необхідно звертати увагу на наступне.

- a) Ступінь розташування нерухомості, враховуючи, наприклад, вимоги ринку та ступінь впливу чинників безпеки.
- b) Ступінь впливу запропонованого розташування на заходи безпеки з урахуванням:

4.4 Image of the neighbourhood

The first impressions gained by a potential offender have the greatest influence on their decision to offend or not. Although a shopping or commercial centre that appears well maintained may give an impression of affluence it is also true that it can give an equally strong impression that the people who work there take pride in the area and are more likely to be vigilant and protective.

A commercial development that encourages the occupants to work together as a community, to take combined action to improve the environment against potential offenders, is likely to result in less crime and an improvement in the quality of life for the users. There are two good ways to achieve this:

- a) By defining the development to give it a clear identity;
- b) By ensuring the maximum permissible surveillance from property to property. Potential offenders do not like to be seen. Wherever possible it is also advisable to try and obtain a mix of types of usage and occupant. This may result in a variation in occupancy patterns that allow more people to be in any particular area, exercising informal surveillance.

4.5 Security

Security provisions should be considered in the building design stage. It is important to take account of present and planned future developments in the area when deciding the specific location of a shop or office.

A clear and uncluttered design for both the exterior and interior of the building can assist security surveillance, especially when combined with good natural and artificial lighting.

4.6 The site

Consideration should be given to the following:

- a) The extent to which the selection of the location of premises may be pre-determined by other factors, for example market requirements, and the extent to which the selection of a site can be influenced by security factors.
- b) The extent to which security provisions are influenced by a proposed location, taking into account:

- типів злочинів, які можуть бути скоєні в місцях з високим рівнем злочинності;
 - різних типів злочинів, які можуть бути скоєні, наприклад, у приміській зоні.
- c) Існуючі або потенціальні рівні пограбувань, крадіжок, підпалів та пошкоджень власності у цьому місці.
- d) Наближеність до місць масових зібрань, таких як футбольні та інші стадіони, місця продажу спиртного, ігрові майданчики.
- e) Ступінь впливу на заходи безпеки чинників природничого характеру, таких як річки, ландшафт, погодні умови, зміна пори року та сезонних чинників (наплив туристів).
- f) Переваги, які можна отримати від наближеності до міліції, пожежних частин та станцій швидкої допомоги, або наявності захисту нерухомості високими стінами або огорожами периметрів.
- g) Вуличне освітлення.
- h) Рівень безпеки сусідніх закладів.
- i) Природне спостереження, тобто, простір, у якому об'єкти власності можуть спостерігатися з інших об'єктів.

5 МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ЗЛОЧИНІВ

5.1 Загальні положення

Необхідно проаналізувати типи злочинів, яких можна очікувати при новому будівництві. Важливо дослідити існуючі злочини та анти-соціальну поведінку в оточенні і проаналізувати сприятливі можливості для злочинів, що зумовлені новою забудовою.

Головна мета – завжди домагатися попередження злочину.

5.2 Найбільш поширені типи злочинів

5.2.1 Загальні положення

Магазини та офіси потерпають від таких самих злочинів, що і житлові приміщення, але суттєво різняться в часі скоєння злочину. У магазинах та офісах частіше присутні люди протягом дня, тоді як більшість житлових приміщень у цей час порожня. Крадіжки звичайно

- types of crime that may occur in high crime areas, or where buildings are known crime generators;
 - and the different types of crime in, for example, a suburban area.
- c) Existing or potential levels of burglary, theft, arson and criminal damage in the locality.
- d) Proximity to areas of public gathering, for example football and other sports grounds, licensed premises or playgrounds.
- e) The extent to which security problems may be influenced by natural features such as rivers, stream and rugged ground, the weather, the season, or seasonal factors such as influx of tourists.
- f) Advantages that can be obtained from proximity to police, fire and ambulance stations or from the existing secure perimeters of well maintained premises with high walls or fences.
- g) Illumination and coverage provided by existing street lighting.
- h) Levels of security that owners and occupiers of other premises in the district apply to their premises.
- i) Natural surveillance, i.e. the extent to which property can be seen from other premises.

5 OPPORTUNITIES FOR CRIME

5.1 General

It is necessary to analyse the type of crime that could reasonably be expected to occur as a result of the new development. It is essential to research the existing crime and antisocial behaviour of the locality and analyse any opportunities for crime that could result from the development.

The primary aim is always to try and prevent crime happening in the first instance.

5.2 Types of crime that occur most frequently

5.2.1 General

Shops and offices suffer very similar crime to dwellings but differ dramatically in the times when the crime is committed. By definition shops and offices are most frequently occupied during the day whilst the majority of dwellings may be empty. Offences such as burglary usually occur during

скоюються в час, коли приміщення замкнені, найвірогідніше вночі, але крадіжки в магазинах (5.2.2 – 5.2.3) відбуваються протягом дня.

Необхідно також пам'ятати, що робочий день може продовжуватися і магазини та офіси працюватимуть до пізньої години. Розрахунок ризиків повинен враховувати подібні варіації.

5.2.2 Крадіжки зі зломом

Крадіжки з магазинів та офісів переважно відбуваються, коли приміщення порожні. Приміщення можна розподілити на два типи:

- а) приміщення з високим ступенем ризику – ті, які, ймовірно, є цілком добре організованих і цілеспрямованих професійних потенційних нападників, дії яких заздалегідь сплановані та спрямовані на крадіжку великої кількості товарів або устаткування, інформації або даних, наприклад, проникнення до складу тютюнових виробів і викрадення вантажівки з сигаретами;
- б) випадкові злодії-зломники використовують слабкі сторони заходів безпеки і здійснюють не такі значні крадіжки, але вони трапляються частіше ніж сплановані напади. Прикладом може бути раптовий напад на вітрину.

5.2.3 Крадіжки товару / дрібні крадіжки в магазинах (шопліфтінг)

Товари на вітринах магазинів особливо уразливі до крадіжок. Щоб зменшити можливість легкої крадіжки, необхідно ретельно продумати орієнтацію і внутрішню компоновку як магазинів, так і офісів.

Вхідні зони офісів потрібно проектувати так, щоб одночасно у відвідувачів створювалося враження гостинності, але достатньо офіційне, щоб не створювати умови для випадкових крадіжок. Магазины потрібно спланувати так, щоб надати персоналу максимум можливості для нагляду.

У громадських місцях також можливі кишенькові крадіжки. Цьому можна запобігти відповідним плануванням всередині та зовні. Крадіжки майна персоналом магазину або офісу мають місце там, де нема умов для безпечного зберігання майна. Треба також ретельно розглядати заходи безпеки для складських при-

the times when premises are closed, most likely at night, but theft and shoplifting (see 5.2.2 to 5.2.3.) occur during the day. Offices and shops should therefore have different types of protection against different types of crimes at different times of the day.

It should also be remembered that work practices are changing and both shops and offices are having longer periods of occupation or staying open later. The risk assessment should therefore allow for these variations.

5.2.2 Burglary

Burglary from offices and shops occurs mainly when premises are unoccupied, and can be divided into two types:

- a) High risk premises are those which are likely to be targeted by well organised and determined professional potential offenders who undertake premeditated attacks, e.g. stealing in bulk, stealing high value goods or stealing equipment, information or data. For example a tobacco warehouse is broken into and a lorry load of cigarettes is stolen;
- b) Opportunist burglars exploit weaknesses in security precautions and commit lesser value burglaries; these are more frequent than premeditated attacks. An example might be a 'smash and grab' attack on a window display.

5.2.3 Theft of goods / Shoplifting

Goods on display in shops are particularly vulnerable to theft. Careful thought should be given to the orientation and internal layout of both shops and offices to reduce the easy opportunity for theft.

Office reception areas should be designed so as to give both a welcoming impression to business people but be formal enough to deter an opportunist thief. Shops should be laid out to give the staff the maximum opportunities for surveillance

Theft such as pick-pocketing may also occur in public areas. This can be reduced by appropriate layouts both inside and outside the premises. Theft of personal property belonging to office and shop staff is more likely to occur when facilities are not provided for keeping property secure. The security in storerooms, delivery areas and yards

міщень, місць розвантаження товарів та автостоянок.

5.2.4 Крадіжка інформації або даних

Для зменшення ризику крадіжки інформації та збереження дієздатності компанії необхідно застосовувати спеціальні заходи безпеки.

Найбільшим є ризик крадіжки даних із комп'ютерних систем, тому комп'ютери та лінії зв'язку необхідно забезпечувати захистом.

Для попередження крадіжки інформації або пошкодження даних необхідно застосовувати наступні засоби безпеки:

- a) замикаючі пристрої ПК, захист програмного забезпечення паролями, електронні мережеві засоби захисту тощо;
- b) контролювання доступу до комп'ютерного приміщення, наприклад, обмеження доступу електронною картою або іншими відповідними засобами;
- c) захист проти електронного підслуховування.

Примітка. Убезпечення інформації та даних від крадіжки або пошкодження стає все більш важливим. У той час, коли компанія може замінити вкрадені або пошкоджені товари, втрата комерційної інформації, яка стосується всієї роботи компанії, часто є значно більш руйнівною.

5.2.5 Шкода від підпалу

Необхідні наступні заходи безпеки проти скоєння підпалів:

- a) необхідно забезпечити охорону периметра, щоб стримувати потенційних нападників;
- b) щілини внизу дверей повинні бути якнайменшими та герметичними там, де це можливо;
- c) поштові скриньки повинні відповідати вимогам згідно з EN 13724, бути переважно розміщеними за межами будівлі, а при розміщенні всередині будівлі – вогнетривкими;
- d) компанії, де є підвищена небезпека підпалів, повинні мати скануючі машини для пошти;
- e) повинні встановлюватися системи автоматичного виявлення пожежі та її гасіння, наприклад, спринклерна із засобами автоматичного передавання сповіщень для раннього попередження служб пожежної безпеки;
- f) матеріали підвищеного ризику, як, наприклад, легкозаймисті рідини і газові балони необхідно зберігати у спеціальних приміщеннях, особливо у неробочі години;

and parking areas in particular should be carefully considered.

5.2.4 Theft of information and data

Special security measures should be taken to reduce the risk of theft of information in order to maintain the company's effectiveness.

The greatest risk is theft of data held in computer systems; therefore protection should be provided for computers and terminal links.

The following security measures should be taken in order to prevent theft of information or corruption of data:

- a) PC locking devices, software protection by the use passwords, electronic firewalls etc;
- b) Control of access to the computer environment, by for example a restricted electronic card entry system or other appropriate means;

- c) Protection against electronic eavesdropping.

Note It is becoming increasingly important to safeguard information and data from theft or corruption. Whilst a company may be able to replace goods that are stolen or damaged, it is often far more damaging to lose commercially confidential information, which can cover all aspects of the company operation.

5.2.5 Damage by arson

The following security measures should be considered to deter arsonists:

- a) A secure perimeter should be provided to deter potential offenders;
- b) Gaps beneath doors should either be as small as possible or sealed where practicable;
- c) Letter boxes should comply with the requirements of EN 13724, preferably located outside the building and should be fire resistant if fitted inside the building;
- d) Companies with sensitive operations should consider mail-scanning machines;
- e) Automatic fire detection and extinguishing systems, e.g. sprinklers, with an automatic alarm transmission facility, should be installed to provide early warning of fire to the fire services;
- f) Hazardous goods such as flammable liquids and gas cylinders should be locked in special stores, particularly outside working hours;

г) незахищені легкозаймисті товари і горючі відходи необхідно зберігати на відстані від будівель, щоб зменшити небезпеку перекидання полум'я на будівлі.

Примітка. Всі магазини та офіси мають потенціальний ризик підпалу. Майно з підвищеним ризиком – це ізольовані або мало відвідувані приміщення, приміщення без охорони або з недостатнім рівнем охорони.

5.2.6 Пошкодження товарів

При великому ризику пошкодження товарів необхідно вживати підсилених засобів безпеки.

Для боротьби з загрозою пошкодження товарів необхідно скласти план дій для всієї компанії.

6 УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ

6.1 Загальні положення

Загальна стратегія попередження пограбувань, крадіжок та підпалів у магазинах та офісах повинна включати заходи безпеки як у робочий, так і в неробочий час. Всі технічні і фізичні заходи з попередження злочинів повинні бути проаналізовані за наступними чотирма міжнародно визнаними аспектами:

- a) стримування (утримання від нападу);
- b) недопущення (блокування нападу);
- c) затримка (уповільнення нападу);
- d) виявлення (пристрої оповіщення правоохоронних органів про напад).

Результати цього аналізу повинні бути включені до загального плану заходів безпеки. Важливо, щоб всі установи, такі, як окремий магазин, офіс, торговельний центр або комерційна установа мали план заходів безпеки. Цей план повинен охоплювати всі непередбачувані обставини, а всі працівники повинні бути ознайомленими з ними.

6.2 Аналіз ризиків

Для складання плану заходів безпеки спочатку необхідно провести поглиблене оцінювання ризиків. Для того, щоб оцінити необхідний рівень безпеки для окремого магазину або офісу, треба враховувати наступні чинники:

- a) вид бізнесу;

g) Unprotected inflammable goods and combustible waste should be stored away from buildings in order to reduce the risk of an external fire spreading into the building.

Note All offices and shops are potentially at risk from arson. Properties at the greatest risk are often isolated or unattended premises or those with little or no physical security.

5.2.6 Product contamination

When the threat of product contamination is a serious risk, stringent security precautions should be taken.

There should be a whole company emergency action plan available to deal with threats of product contamination.

6 SECURITY MANAGEMENT

6.1 General

The overall strategy for preventing burglary, theft and arson in offices and shops should cover situations when the premises are open for business and when they are closed. All technical and human prevention measures to be taken against crime should be analysed on the following four aspects, which are internationally recognised:

- a) Deterrence (dissuasion of attack);
- b) Denial (blocking the attack);
- c) Delay (slowing down the attack);
- d) Detection (emergency devices to advise law-enforcement agencies that an attack is in progress).

The result of this analysis should be incorporated into the overall security plan. It is essential that all units, whether a single shop, an office, a major shopping centre or commercial development have a security plan.

This procedure should cover all contingencies, and be shown to, and understood by, all employees.

6.2 Risk analysis

To formulate a security plan it is first necessary to complete an in-depth risk assessment. In order to assess the degree of security needed for a particular office or shop, the following factors are amongst those that should be considered:

- a) Type of business;

- b) привабливість товару для потенційного нападника, готівкових коштів і конфіденційної інформації;
- c) можливі шляхи для винесення або вивезення вкраденого товару. Ці шляхи можуть відрізнятися від шляхів проникнення;
- d) легкість проникнення з вулиці, подвір'я, дахів, сусідніх поверхів та прилеглих об'єктів;
- e) рівень захищеності нерухомості з точки зору її конструкції;
- f) уразливість до місцевих типів злочинів;
- g) нагляд громадськості, патрулювання міліції або патрулювання службою охорони приміщень та територій.

6.3 Уразливість території та будівлі

Додатково до рекомендацій згідно з 6.2 необхідно брати до уваги три типи зон навколо будинку. Кожна зона має специфічні особливості, які треба враховувати перед включенням до плану заходів із безпеки:

- a) периферійна зона: область за межами периметра;
- b) периметрична зона: область між периметром і будинком;
- c) внутрішня зона: простір у межах будинку.

6.4 Концепція безпеки

У разі нової забудови необхідно скласти план заходів безпеки з урахуванням результатів аналізу ризиків та проекту будинку. Для існуючих будинків при аналізі ризиків треба фокусуватися на минулих, теперішніх та передбачуваних злочинах та інформації про них. Додатково до рекомендацій згідно з 6.2 треба звернути увагу на наступне:

- a) аналіз ризиків повинен виконуватися з урахуванням вартості майна та речей, що захищаються, включно з вимогами з страхування та вимогами пожежної безпеки;
- b) проект будинку та заходи безпеки повинні, за можливості, гарантувати, що потенційний нападник не зможе проникнути до приміщення непоміченим;

- b) Attractiveness to the potential offender in terms of goods, cash and confidential data;
- c) Potential escape routes for the removal of stolen goods. The escape route may not be the same as the entry route;
- d) Ease of access from the street, open areas, adjacent roofs, floors above and below the premises concerned if not under single occupancy, and from adjoining premises;
- e) Degree of inherent security of the premises in relation to its construction;
- f) Vulnerability relative to local trends in crime;
- g) Surveillance provided either by normal public activity, routine police patrol of the area or by security patrolling of the premises and/or its surroundings.

6.3 Vulnerability of site and building

In addition to the criteria given in 6.2, the analysis should also include consideration of the following three types of space around the building. Each type of space has special conditions requiring assessment before incorporation into the overall security plan:

- a) Peripheral space: land outside the perimeter boundary of the site.
- b) Perimetric space: area between the perimeter boundary and the building envelope;
- c) Volumetric space: enclosed space within the building.

6.4 Security concept

A security plan should be formulated taking the risk analysis into account, together with the building design in the case of a new-build development. For an existing building, the risk analysis will have focussed on past, present and projected incidents and information. In addition to the guidance in 6.2, the following points should be considered:

- a) An assessment of the risk should be carried out in relation to the value of the property and the items to be protected, including fire and insurance requirements;
- b) The design of the building and the security measures employed should ensure as far as possible that potential intruders cannot gain entry to the premises unseen;

- с) при плануванні приміщень повинна бути передбачена мінімізація втрат від крадіжок;
- д) засоби для контролювання входу та виходу працівників, водіїв, замовників, прибиральників, відвідувачів та обслуговуючого персоналу повинні бути під наглядом;
- е) повинні бути встановлені та обслуговуватися відповідні прилади захисту периметра, зовнішніх дверей, вікон та інших можливих місць доступу;
- ф) де це необхідно, повинні використовуватися охоронці та охоронне відеоспостереження;
- г) необхідно забезпечити засобами захисту дорогі товари, готівку та інформацію;
- h) необхідно прокласти убезпечені телефонні кабелі та кабелі для передавання тривожних сповіщень;
- і) автомобілі повинні утримуватися поза межами убезпеченого простору, але під наглядом;
- j) на місцях для небезпечних товарів необхідно встановити попередження;
- к) повинно бути забезпечене охоронне освітлення;
- l) повинні бути передбачені засоби для складування зовні приміщень.

7 РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДВИЩЕННЯ БЕЗПЕКИ МАГАЗИНІВ ТА ОФІСІВ

7.1 Визначення необхідного рівню захисту

У додатку А подано рекомендації щодо впровадження відповідного рівня захисту товарів та послуг, які надаються магазинами та іншими закладами роздрібної торгівлі. Їх також можна застосовувати для офісних приміщень, де необхідно брати до уваги загрозу втрати обладнання, інформації та даних.

Згідно з цим стандартом вказані рекомендації з урахуванням специфічних вимог можна застосовувати як у магазинах, так і в офісах.

Для захисту закладів роздрібної торгівлі необхідно застосовувати рівні захисту не нижче за перераховані у додатку А.

Якщо товари, що зберігаються, відносяться до декількох груп (додаток А), необхідно застосовувати вищий рівень захисту.

- c) The interior layout of offices and shops should be planned so as to minimize losses due to theft;
- d) The access and egress control arrangements for staff, goods vehicle drivers, contractors, cleaners, maintenance and visitors should be monitored;
- e) Adequate perimeter barriers and security devices on external doors, windows and other possible points of entry should be provided and maintained;
- f) Security staff and security cameras should be employed where appropriate;
- g) Facilities should be provided for the protection of high value goods, information and cash;
- h) Secure telephone lines and cables for transmitting alarm signals for emergency use should be installed if necessary.
- i) Vehicles should be kept away from secure areas but kept under surveillance for their own security;
- j) Precautions should be put in place for hazardous goods.
- k) External security lighting should be installed;
- l) External storage compounds should be provided.

7 SECURITY RECOMMENDATIONS FOR SHOPS AND OFFICES

7.1 Identifying the grade of protection required

Annex A gives recommendations on appropriate levels of security for a range of goods and services provided in shops and other retail units. This may also be relevant in office premises, where the threat from loss of information and data as well as equipment must also be considered.

From this point on recommendations in this TS can apply to both shops and offices according to specific requirements.

The following minimum levels of security should be applied to protect retail outlets stocking the commodities listed in Annex A.

Where a number of goods kept on premises fall into more than one commodity group, see Annex A, the higher level of security should be applied.

При виборі рівня захисту для окремого закладу роздрібної торгівлі в торговельному комплексі треба враховувати, чи закритий комплекс для відвідувачів у неробочий час. Комплекс, закритий для відвідувачів у неробочий час, є більш безпечним та потребує нижчого рівня захисту ніж відкритий для відвідувачів у неробочий час.

In deciding the level of security of an individual retail unit within a shopping complex, consideration should be given to whether the complex will be closed to the public outside normal working hours. A complex which is closed to the public outside normal working hours will be more secure and therefore will need a lower level of internal security than one which is open to the public outside normal working hours.

Таблиця 1 – Рекомендовані класи опору для досягнення необхідного рівня захисту
Table 1 – Recommended resistance class of product to achieve specified levels of protection

Рівень захисту Level of protection					
Магазини та офіси. Будівельна частина / обладнання Shops and offices. Building part / equipment	Рівень 1 Grade 1	Рівень 2 Grade 2	Рівень 3 Grade 3	Рівень 4 Grade 4	Рівень 5 Grade 5
Двері – prEN 1627, клас опору Doors – prEN 1627, resistance class	1-2	2-3	3-4	4-5	4-6
Вікна – prEN 1627, клас опору Windows – prEN 1627, resistance class	1-2	1-3	3	3-4	4
Жалюзі – prEN 1627, клас опору Shutters – prEN 1627, resistance class	1	2	2-3	3-4	4-5
	Якщо жалюзі використовуються з тривким до злому вікном або дверима, клас опору може бути знижено If the tested shutter is used together with a burglar resistant window or a door, the resistance class can be reduced				
Засклені частини – EN 356, клас, див. також prEN 1627 Glazing parts – EN 356, class, see also prEN 1627	P4A / подвійне скління double glazing	P5A / подвійне скління double glazing	P6B / P4A	P7B / P4A	P8B / P6B
Циліндри для замків – EN 1303, клас, див. також prEN 1627 Cylinder for locks – EN 1303, class, see also prEN 1627	4	4	5	5	5
Усі укріплюючі огорожі (захисні ґрати, органічне скло, сталеві або дерев'яні панелі) All enclosures reinforced (security grilles, polycarbonate, iron or plywood panelling)	Нема No	Нема No	Повинні бути Yes	Повинні бути Yes	Повинні бути Yes
Система контролювання доступу Access control system	Нема No	За бажанням Optional	За бажанням Optional	За бажанням Optional	Повинні бути Yes
	Застосування системи контролювання доступу залежить від рівня захисту та уразливості місцезнаходження. Application of access control systems will depend on levels of protection required together with vulnerability of location.				

Кінець таблиці 1

Рівень захисту Level of protection											
Контролювання руху транспорту (бар'єри проти зіткнення, бордюри, тумби, шлагбауми) Traffic control Collision barriers (Road blocks, Bollards, Barriers)	Застосування бар'єрів проти зіткнення залежить від доступу до будинку та шляхів під'їзду транспортних засобів. The use of collision barriers is dependent on the building accesses and vehicular access ways to the building.										
Системи охоронного відеоспостереження EN 50132-7 CCTV surveillance EN 50132-7	<table><tr><td>За бажанням</td><td>За бажанням</td><td>За бажанням</td><td>Повинні бути</td><td>Повинні бути</td></tr><tr><td>Optional</td><td>Optional</td><td>Optional</td><td>Yes</td><td>Yes</td></tr></table>	За бажанням	За бажанням	За бажанням	Повинні бути	Повинні бути	Optional	Optional	Optional	Yes	Yes
	За бажанням	За бажанням	За бажанням	Повинні бути	Повинні бути						
Optional	Optional	Optional	Yes	Yes							
	Застосування систем охоронного відеоспостереження залежить від місця знаходження The application of CCTV surveillance depends on the location										
Системи тривожної сигналізації. Система охоронної сигналізації. EN 50131-1, клас безпеки Alarm systems Intrusion system EN 50131-1 Grade	<table><tr><td>За бажанням</td><td>За бажанням</td><td></td><td></td><td></td></tr><tr><td>Optional</td><td>Optional</td><td>2</td><td>3</td><td>4</td></tr></table>	За бажанням	За бажанням				Optional	Optional	2	3	4
За бажанням	За бажанням										
Optional	Optional	2	3	4							
Сейф EN 1143-1 Safe EN 1143-1	Вимагається, якщо рівень вартості цінностей перевищує визначений Required when the valuables exceed a specific amount										
Кулетривкість EN 1063, EN 1522 Bullet resistance EN 1063, EN 1522	Кулетривкість (EN 1063, EN 1522) та стійкість до вибуху (EN 13541, EN 13123-1, EN 13123-2) вимагається в залежності від виду діяльності, наприклад: торгівля ювелірними виробами, коштовностями. The bullet resistance (EN 1063, EN 1522) and explosives (EN 13541, EN 13123-1, EN 13123-2) depends on the nature of activities (e.g.: goldsmith's, jewellers).										

8 ЗАХИСТ ПІДХОДІВ, ШЛЯХІВ ДОСТУПУ ТА ПЕРИМЕТРА

8.1 Загальні положення

Для окремих закладів можна не застосовувати всі нижче перераховані заходи або застосовувати в іншому порядку.

8.2 Підходи та входи

Додатково до рекомендацій згідно з 6.3 необхідно забезпечити:

- a) ясне позначення напрямків;
- b) відкриті підходи без перешкод;
- c) лінії нагляду без перешкод;
- d) відповідне освітлення.

8 APPROACH, ACCESS AND PERIMETER PROTECTION

8.1 General

A specific site may not include all of these features, and they may be encountered in a different order.

8.2 Approach and entrance

In addition to the advice given in 6.3 on type of space, consideration should be given to providing:

- a) Clear directional signage;
- b) Open and uncluttered approaches;
- c) Unobscured sight lines;
- d) Appropriate lighting.

Ці рекомендації однаково відносяться до доріг, місць розвантаження та завантаження та автомобільних стоянок. Транспортні засоби повинні, наприклад, дотримуватися правил паркування за наявності автобусних зупинок.

8.3 Захист периметра

8.3.1 Огорожа

Для відокремлення магазину або офісу від території загального користування, за можливості, потрібно встановлювати огорожі. Залежно від ступеня ризику огорожа може бути наступних типів:

- a) сітка рабиця (EN 10223-6);
- b) сталева палисадна огорожа (EN 10223-7);
- c) розтягнута металева огорожа;
- d) зварена огорожа з вічками EN 10223-4);
- e) електрична огорожа (у виняткових випадках).

Можливо, що ефективний захист буде досягнуто більш естетичними заходами, як, наприклад, жива огорожа. У місцях із високим рівнем ризику огорожі повинні бути доповнені освітленням, системою охоронного відеоспостереження та системою охоронної сигналізації.

8.3.2 Контролювання руху транспорту

Для обмеження несанкціонованого доступу автотранспорту до будинку або території там, де необхідно, потрібно встановлювати засоби перешкоджання руху, наприклад:

- a) шлагбаумів (контролювання тільки руху автотранспорту);
- b) автоматичних воріт (контролювання руху автотранспорту та пішоходів);
- c) наземних висувних стовпів та блоків, тумб, стрічок з протишинними шипами (проти вторгнення на автомобілі).

Засоби перешкоджання руху повинні керуватися вручну або автоматично, автономно або дистанційно. Важливо, щоб ці засоби не перешкоджали автомобілям служб термінової допомоги.

8.3.3 Ворота в огорожах

Висота і конструкція воріт повинні відповідати рівню захисту огорожі. Конструкція завісів повинна перешкоджати підняттю воріт та використанню їх для перелазу. Необхідно запо-

These considerations equally apply to service roads, delivery areas and car parks. Transport facilities should be considered in respect of the location of bus stops for example.

8.3 Protecting the perimeter area of the site

8.3.1 Fencing

Perimeter fencing should be installed, where appropriate, to provide enhanced protection from the peripheral space around a shop or office. Perimeter fencing may be one of the following types depending on the risk assessment:

- a) Chain link fencing (see EN 10223-6);
- b) Steel palisade fencing (see EN 10223-7);
- c) Expanded metal fencing;
- d) Welded mesh fencing (see EN 10223-4);
- e) Electric fencing (in exceptional circumstances).

It is possible that effective protection may be achieved by more aesthetically pleasing measures such as defensive planting. In high-risk locations, lighting, CCTV and alarm systems can supplement fences.

8.3.2 Traffic control

Traffic barriers should be used, where appropriate, to offer limited protection against unauthorized vehicular access to the site or building. They consist of, for example:

- a) Swing pivoted arm barriers; (only a traffic control);
- b) Rolling gates (control of pedestrians and traffic);
- c) Ground based rising steps or plates, road blocks, Bollards, tyre killers (against ramming with vehicles).

Traffic barriers may be controlled manually or automatically with local and/or remote control facilities. It is essential that the barrier installation allows access to emergency vehicles.

8.3.3 Gates in fences

The height, design and construction of gates should have a similar protection according to the adjoining fence. Hinges should be constructed in such a way as to prevent lifting and should be

бігати проникненню під воротами. Замикаючі пристрої повинні бути надійно встановлені та захищені згідно з EN 12209 і EN 1906.

8.3.4 Контрольно-пропускний пункт

8.3.4.1 Загальні положення

Якщо до будинку існує інтенсивний рух вантажного транспорту, потрібно забезпечити обладнане місце для охорони біля воріт. Треба забезпечити окремий контрольований прохід для пішоходів – працівників та відвідувачів.

8.3.4.2 Розташування та структура

Контрольно-пропускний пункт – це перший засіб контролювання доступу до будинку або комплексу, він повинен бути на відстані від основного будинку. Ворота та засоби контролювання руху повинні відчинятися тільки для осіб, які були перевірені та ідентифіковані. Ворота та шлагбауми без догляду персоналу повинні бути замкненими.

Контрольно-пропускний пункт є частиною загальної системи безпеки периметра для контролювання доступу до установи. Він повинен бути розташований з урахуванням особливостей облаштування установи.

Контрольно-пропускний пункт повинен бути міцної конструкції, протистояти випадковому та навмисному зіткненню з автотранспортом. Контрольно-пропускний пункт повинен мати приймальню, відпочивальню, приміщення контролювання та огляду, приміщення для зберігання, вбиральню.

Двері для проходу повинні бути замкненими зсередини і відчинятися тільки всередину. Двері контрольно-пропускного пункту повинні бути міцними та не мати зовнішньої ручки. Усі засклені частини дверей повинні бути прозорими в одному напрямку.

8.3.4.3 Типові обов'язки персоналу охорони

Персонал охорони повинен перебувати в контрольно-пропускному пункті 24 год, зазвичай 12 год на варті в контрольно-пропускному пункті та 12 год на варті в диспетчерській.

Обов'язки персоналу охорони контрольно-пропускного пункту:

а) контролювання воріт та засобів перешкоджання руху;

shielded, in order to prevent their use as ladders or climbing frames. It should not be possible to gain access under the gate. The locking device of a gate should be securely mounted and protected as in EN 12209 and EN 1906.

8.3.4 Gatehouse

8.3.4.1 General

When premises have a substantial flow of goods vehicles, manned and equipped gatehouses may be provided. Consideration should be given to a separately controlled access point for pedestrians, staff and visitors.

8.3.4.2 Location and structure

As the gatehouse is the first means of controlling access to any site or complex, it should be sited some distance from the main buildings. Gates and barriers should only be opened for persons who have been checked and identified. Unmanned gates and barriers should be kept locked.

The gatehouse should form an integral part of the perimeter security fencing in order to control access to the site. It should be positioned so as to take full advantage of the site layout.

The gatehouse should be of substantial construction, capable of withstanding the accidental or deliberate impact of vehicles. The gatehouse should include a waiting room, staff rest room, search room, store and toilet facilities.

Access doors should be lockable from the inside and only open inwards. The gatehouse door should be robustly constructed and have no external handles. Any glass panels within the door should be one-way vision.

8.3.4.3 Typical duties of gatehouse security staff

Gatehouses should be manned as long as requested, i.e. on a 24hour basis, typically 12hour on gatehouse duty and 12hour on control room duties.

Gatehouse duties can include the following:

a) Controlling gates and barriers;

- b) нагляд за дверима;
- c) контролювання руху автотранспорту;
- d) перевірка та ідентифікація відвідувачів;
- e) видача та повернення перепусток відвідувачам;
- f) запис часу входу та виходу відвідувачів та транспорту;
- g) огляд транспорту, відвідувачів та персоналу (де прийнятно);
- h) супровід відвідувачів;
- i) перевірка відповідності вантажу товаро-супровідним документам.

9 ЗАХИСТ ОБОЛОНКИ БУДІВЛІ

9.1 Аналіз ризиків

При аналізі ризиків оточення магазину або офісу потрібно сфокусуватися на:

- a) дверях та вікнах;
- b) фасаді та даху;
- c) приватних місцях для паркування.

9.2 Будівельні матеріали

9.2.1 Загальні положення

Щоб забезпечити мінімальний рівень безпеки, необхідно використовувати матеріали, стійкі до фізичного нападу або пошкодження. Щоб запобігти потенційним нападам з використанням транспортних засобів для пробиття стін або усунення засобів захисту, можуть використовуватися захисні решітки, стовпи, бетонні блоки або подібні засоби захисту. Коли мова йде про неміцну конструкцію, наприклад, з гіпсокартону, збільшити рівень безпеки допоможе таке укріплення, як армування металевими решітками.

9.2.2 Контури та зовнішнє оздоблення будинку

Контури та зовнішнє оздоблення будинку не повинні перекривати зону огляду для забезпечення захисту периметра (див. 6.3). Несанкціоноване проникнення може забезпечуватись за допомогою виступів, парапетів, ніш та підвіконь.

- b) Supervising doors;
- c) Controlling vehicle movements;
- d) Checking and identifying visitors;
- e) Issuing and retrieving visitor passes;
- f) Recording entry and departure times of vehicles and visitors;
- g) Searching vehicles, visitors and staff (if acceptable practice);
- h) Escorting visitors;
- i) Checking delivery of goods against records.

9 PROTECTION OF THE BUILDING ENVELOPE

9.1 Risk analysis

The risk analysis of the perimetric space (see 6.3) around a shop or office should be focused on:

- a) Openings i.e. doors and windows;
- b) Facade and roof;
- c) Surface private parking lots.

9.2 Building fabric

9.2.1 General

Materials resistant to manual attack or damage should be used to ensure the initial provision of security. In order to prevent potential offenders driving a vehicle into the building structure or using the vehicle to pull the security features off, protective grilles, bollards, concrete planters or similar defensive features can be used. When lightweight construction is being considered, e.g. fragile sheet cladding, a reinforced lining such as welded steel mesh can enhance the security of the building fabric.

9.2.2 Building line and facings

An unobstructed building line and smooth facings should be used to provide enhanced protection to the perimetric space (see 6.3) as accessible ledges, parapets, indentations, protrusions and sills can provide means of assisting unlawful entry.

9.2.3 Обладнання життєзабезпечення

При проектуванні необхідно брати до уваги можливість використання для несанкціонованого проникнення комунікаційних споруд та обладнання, наприклад, вантажних ліфтів, місць доставляння пального, вентиляційних шахт.

Де можливо, подібні засоби потрібно розташовувати в замкнених приміщеннях. Найлегший шлях заблокувати системи безпеки будинку – це вимкнення електропостачання. Інженерні комунікації є найбільш важливими при оцінюванні ризиків.

9.3 Облаштування прилеглої території

Треба приділяти увагу продуманому розташуванню насаджень, тумб, насипів або канав для попередження проникнення з використанням автотранспорту через уразливі частини будинку.

9.4 Зовнішні двері

9.4.1 Загальні положення

Зовнішні двері повинні бути розташовані в полі зору людей, не повинні бути приховані, бути добре освітленими для попередження незаконного вторгнення. Аварійні або пожежні виходи потребують особливої уваги для попередження зловживання у робочі часи.

9.4.2 Тривкі до зламування дверей

Зовнішні двері, тривкі до зламування, повинні відповідати вимогам prEN 1627.

9.4.3 Вхідні та вихідні двері для персоналу

Вхідні та вихідні двері для персоналу повинні бути захищеними від несанкціонованого доступу. Вхід та вихід персоналу повинен контролюватися охоронцем біля дверей за допомогою системи охоронного відеоспостереження або системи контролювання доступу.

Примітка. У великих офісах або магазинах безпеку можливо підвищити за допомогою карток ідентифікації або контролювання доступу для персоналу. Проте електронні системи контролювання доступу не забезпечують достатнього рівня захисту в неробочі години.

9.4.4 Вхідні та вихідні двері для відвідувачів

Вхідні та вихідні двері для відвідувачів в офісах повинні бути:

9.2.3 Essential service facilities

Designers should consider the potential for unauthorized entry by use of facilities for essential services, for example goods lifts, fuel delivery points or ventilation ducts.

Where possible such services should be concealed and / or located in locked compartments. The simplest way to compromise the security of a building is to interfere with the power supply. Services are of prime importance in the risk assessment.

9.3 Landscaping

Where appropriate, consideration should be given to the strategic placement of planters, bollards, mounds or trenches to deter intruders from gaining entry by using a vehicle to 'ram raid' vulnerable parts of the building envelope.

9.4 External doors

9.4.1 General

External doors should be located in view of the public, should not be hidden or screened and should be well lit to deter attempts at illegal entry. The emergency or fire exit doors need careful consideration to prevent abuse while the building is occupied.

9.4.2 Burglar resistant doors

Burglar resistant external doors should comply with the requirements of prEN 1627.

9.4.3 Entry and exit doors for staff

Entry and exit doors for staff should be secured in such a way as to prevent unauthorized access. The entry and exit of staff should be supervised by an attendant at the door, or use of CCTV and/or an access control system.

NOTE In large offices and shops, security can be improved by issuing staff with identity or access control cards. However, electronic access systems do not normally provide an acceptable level of security outside normal working hours.

9.4.4 Entry and exit doors for visitors

Doors for admission of visitors to offices should either be:

- а) контрольовані секретарем або охоронцем;
- б) під постійним наглядом з офісу безпосередньо або з використанням систем охоронного відеоспостереження;
- с) зачиненими, мати сигнал на вхід за допомогою дзвінка або іншого пристрою, наприклад, домофону.

Будь-які двері магазину – до приватних приміщень або приміщень тільки для персоналу – повинні бути захищені системою контролювання доступу або бути під наглядом з офісу і контролюватися за допомогою електронних засобів чи системи охоронного відеоспостереження.

Де це можливо, двері повинні бути обладнані вічками або іншими засобами безпеки для ідентифікації відвідувача перед входом та відмови невідомим особам у доступі. Відвідувачі не повинні бути допущені, доки не будуть ідентифіковані.

9.4.5 Двері аварійного виходу

Двері аварійного виходу, які відчиняються за допомогою важеля або натискного пристрою, повинні відповідати вимогам EN 179 або prEN 13637.

Пристрої аварійного виходу, керовані горизонтальною натискною рейкою, повинні відповідати вимогам EN 1125 або prEN 13633.

9.4.6 Двері для автотранспорту

Двері та ворота промислових, торговельних та гаражних приміщень повинні відповідати EN 13241-1.

Допуск автотранспорту до зон із високим ризиком повинен проводитися через контрольовані двері або ворота. Контролювання повинно проводитися охоронцем або за допомогою технічних засобів. Допуск відвідувачів на автотранспорті можливий тільки після їх ідентифікації. Двері повинні автоматично зачинятися та замикатися.

9.4.7 Неконтрольовані двері

Будь-які неконтрольовані двері необхідно враховувати як джерело неприйнятного ризику. Необхідно провести коригуючі дії для існуючих будинків та перероблення проекту для нових будинків.

а) Supervised by a receptionist and/or security staff.

б) Under continuous supervision from an adjacent office, either directly or by the use of CCTV;

с) Kept locked, with admission requested by operating a call button or other suitable device, for example, an entry phone system.

Any doors, within shops, that lead to private areas or areas for the use of staff only should be secured by access control or overlooked from an adjacent office and controlled by electronic means or by CCTV.

Where appropriate, doors should be fitted with door viewers or other security devices so that callers can be inspected before admittance and unauthorized persons prevented from gaining access. Visitors should not be admitted until their identity has been established.

9.4.5 Emergency exit doors

Emergency exit devices operated by a lever handle or push pad should comply with the requirements of EN 179 or prEN 13637.

Panic exit devices operated by a horizontal push bar should comply with the requirements of EN 1125 or prEN 13633.

9.4.6 Doors for admission of vehicles

Industrial, commercial and garage doors and gates should comply with the requirements of EN 13241-1.

Admission of vehicles into high-risk delivery areas should be through controlled doors or gates, the control being exercised by an attendant or security devices. Visiting vehicle users should only be admitted when their identity has been established. Doors should be self-closing and self-locking on release.

9.4.7 Unsupervised doors

It is strongly recommended that any doors that cannot be supervised be carefully considered as an unacceptable risk. It may be necessary to take remedial action in existing buildings or redesign in new buildings.

9.5 Висячі замки та засуви

Де присутність персоналу не є необхідною, безпеку можливо підвищити за допомогою металевих засувів та висячих замків. Висячі замки та їх фурнітура повинні відповідати вимогам EN 12320. Засуви повинні бути міцними та прикріпленими до дверей за допомогою болтів із гайками всередину та бути не менш міцними ніж висячі замки. Повинні використовуватися замки зі схованою дужкою, що ускладнюють напад.

Треба унеможливити розкручування гвинтів та болтів з уразливої сторони. Різьба та фіксуючі болти повинні знаходитися з внутрішньої сторони дверей. Головки болтів повинні бути без прорізі або зі знищеною прорізною. При використанні гайок різьба болтів повинна бути знищена або гайка приварена до болта.

9.6 Отвори для листів та поштові скриньки

Отвори для листів та поштові скриньки повинні відповідати вимогам EN 13724 і бути розташованими на зовнішній стіні будинку на відстані від дверей та вікон для захисту від використання отвору для листів для пошкодження замків та захисного кріплення.

При встановленні отвору для листів на дверях повинна бути відстань не менше ніж 400 мм від замка дверей або вікна, крім випадку, коли існує інший замикаючий пристрій на відстані не менше ніж 400 мм від отвору для листів.

За отвором для листів повинна бути встановлена скринька для утруднення доступу зловмисника до пошти або захисного кріплення. Накопичення пошти за дверима не повинно бути видно ззовні.

9.7 Вікна

9.7.1 Тривкі до зламування вікна

Тривкі до зламування вікна повинні відповідати вимогам prEN 1627.

9.7.2 Вітрини та вікна магазинів

У залежності від вартості або портативності товарів та різновиду передбачуваного нападу ступінь захисту вітрини або вікон магазину може бути підвищений за рахунок:

a) захисного скління (ламінованого скла);

5 Padlocks and pad bars

Where appearance is not important, security can be improved by fitting full width steel cross bars or pad bars, and padlocks. Padlocks and padlock fittings should conform to the requirements of EN 12320. The bar should be substantial and should be bolted through the door with fixings on the inside, and should be at least as strong as the padlock. Concealed shackle padlocks should be used as they offer the fewest opportunities for attack.

Fixing screws and bolts with exposed heads should not be capable of being unfastened from the vulnerable side. The threads and the fixing bolts should be on the interior of the door. They should be of the clutch head type or have the heads defaced. Where nuts are used, the exposed threads of the bolts should be burred or the nuts welded into place.

9.6 Letter plates and letter boxes

Letter plates and letter boxes should comply with the requirements of EN 13724 and should preferably be located on the outside of the building fabric, away from doors and windows to safeguard against letter plates being accessed to tamper with locks and security fastenings.

When installed in a door, a letter plate should not be fitted within 400 mm of a door or window lock, unless an auxiliary locking device is also fitted more than 400 mm from the letter plate.

Alternatively, a letter box should be fitted behind the letter plate to make it difficult for an intruder to gain access to security fittings or remove mail. Accumulation of mail behind a door should not be visible from outside the building.

9.7 Windows

9.7.1 Burglar resistant windows

Burglar resistant windows should comply with the requirements of prEN 1627.

9.7.2 Display/shop windows

Depending on the value or portability of the merchandise to be protected and the type of attack envisaged, the degree of security of display or shop windows could be increased by use of the following:

a) Security glazing (Laminated glass);

b) використання додаткового захисного скління, розташованого позаду першого скління.

Захисне скління повинно відповідати вимогам EN 356, EN 1063.

9.8 Віконні решітки та прутки

Для захисту вітрин можна застосовувати решітки. Решітки можуть бути розсунні, збірні або цільні. Решітки потрібно вибирати в залежності від типу приміщення, типу та вартості товару на вітрині. Трубчасті прутки менш безпечні ніж суцільні, тому що їх легше перерізати.

Решітки переважно повинні бути закріплені зсередини. Якщо вони закріплені ззовні, треба захистити їх від легкого видалення.

Щільність решіток повинна вибиратися в залежності від типу товару на вітрині. Висота повинна вибиратися, враховуючи:

- a) висоту вітрини;
- b) рівень зовнішнього підвіконня;
- c) будь-які сходинки, які можуть бути використані для перелазу через ґрати.

У деяких приміщеннях необхідно забезпечувати захист за допомогою підйомних металевих жалюзі. Такі жалюзі повинні бути закріплені зсередини болтами крізь віконну раму до стіни.

Решітки повинні бути розміщені у рамі, яка захищає кінці прутів. Декоративні ковані решітки можуть бути засобом захисту та прикрашати вікно. Однак, конструкція решіток повинна бути такою, щоб не дозволити зловмиснику використовувати їх як драбину.

9.9 Засоби охоронної сигналізації для вікон

Для підвищення безпеки потрібно використовувати засоби охоронної сигналізації такі, як магнітні контактні та вібраційні сповіщувачі тощо.

b) Incorporation of a secondary security glazing, positioned behind the existing glazing.

Security glazing should comply with EN 356, EN 1063.

9.8 Window grilles and bars

Grilles can protect display windows and can be of the collapsible type, or made of welded metal, expanded metal or even solid materials. The most suitable type will depend on the nature of the premises concerned and the type and value of goods on display. Tubular bars are less secure than the solid type as they can easily be cut.

Grilles should preferably be fitted internally. When fitted externally, care should be taken to ensure that they are adequately secured against easy removal.

Grille aperture sizes, in the case of shops, should be selected according to the type of goods displayed. The height of the grille should be selected taking into account:

- a) display height;
- b) level of the external windowsill;
- c) any steps or half gates at the shop entrance that can be utilized to reach over the grille.

In some premises it may be necessary to provide protection by removable grilles made from expanded metal or weld mesh of substantial gauge, fixed in a frame to suit the window size. Such grilles should be fitted internally with the securing bolts permanently fixed through the frame and into the fabric of the building.

Grilles should be contained in a frame of adequate material that protects the end of the metal. Ornamental grilles made of wrought iron or other metals can offer a measure of protection in addition to being decorative. However, grilles should not be designed in such a way that possible footholds are created, making them into a type of ladder.

9.9 Window alarms

Window alarms such as security glazing with internal sensors, contact switches or vibration devices may be used to enhance security.

9.10 Захисні жалюзі

Захисні жалюзі повинні відповідати вимогам prEN 1627.

10 ЗАХИСТ ВНУТРІШНІХ ЗОН

10.1 Зони, доступні для відвідувачів

10.1.1 Каса і розрахунковий вузол у магазинахі

Розрахункові та платіжні вузли повинні бути запроектовані так, щоб надати можливість контролювання цих зон. Необхідно забезпечувати захист кас, встановлюючи сейфи, лотки для грошей та охорону біля кас. Де це потрібно, безпеку можливо підсилити за допомогою систем охоронного відеоспостереження та тривожної сигналізації. На виходах повинні бути встановлені антикрадіжні системи в комбінації з маркуванням товару.

10.1.2 Зона вітрин

Вітрини повинні бути добре освітленими та мати добрий огляд. Треба уникати сліпих кутів. Важливо забезпечити спостереження за вітринами за допомогою дзеркал або системи охоронного відеоспостереження.

Для забезпечення захисту цінних товарів і устаткування офісу потрібно прикріплювати вітрини до стіни або підлоги, або використовувати шафи.

10.1.3 Приймальня офісу

Приймальня офісу повинна бути розташована так, щоб забезпечувати найкращий огляд для персоналу. Для контролювання доступу можуть бути застосовані двері, що обертаються, карусельні двері або турнікети. Розташування таких турнікетів та дверей на шляхах аварійного виходу повинно бути узгоджено з відповідними службами. Додатково до адміністративних заходів можна застосовувати систему охоронної сигналізації, яка приводиться в дію відчиненням дверей або інтелектуальною системою охоронного відеоспостереження. Приймальня повинна бути добре освітленою з попереджувальними написами.

9.10 Burglar resistant shutters

Burglar resistant shutters should comply with the requirements of prEN 1627.

10 PROTECTING INTERNAL SPACES

10.1 Areas accessible to customers

10.1.1 Counter, till and checkout points in shops

Checkout or payment areas of shops should be designed so that security control of these areas is possible. Provision should be made for the security of tills and the takings by providing floor safes, cash chutes and till guards. Additional security can be provided, where needed, by CCTV surveillance and an emergency signalling system. Electronic theft detection devices can be fitted at exits in combination with the tagging of items.

10.1.2 Display area

Display area should have good lighting and should be designed so that they have clear sight lines. Blind corners should be avoided. It is essential that security surveillance is provided either by the installation of simple two way mirrors or an extensive CCTV system.

Wall or floor attachments or security cabinets should provide proper securing facilities for valuable goods and office equipment.

10.1.3 Office reception area

Reception area in an office should be well sited to provide the best vision for staff. Revolving doors, carousel doors or metal swing barriers can provide controlled access. Where such doors or barriers form part of a means of escape, approval for their use should be obtained from the relevant enforcing authority. Entrance alarms ranging from those triggered by simple door activation to sophisticated CCTV monitoring should complement good administrative procedures. Good lighting and clear security notices should be used.

10.2 Зони, доступні для водіїв та автотранспорту

10.2.1 Місця для завантаження та розвантаження товару

Місця для завантаження та розвантаження товару, де це можливо, повинні бути відокремленими одне від іншого та від входів для відвідувачів, замовників та персоналу. Ці місця повинні бути добре освітленими.

10.2.2 Відсіки для вантаження

Конструкція відсіків для завантаження та розвантаження повинна бути така, щоб отвір відповідав розміру автомобіля або причепа. Місця для прийому та відправки повинні бути такого розміру, щоб надати можливість перевірки товару перед переміщенням його до зони складування. Також рекомендується посилити безпеку за допомогою системи відеоспостереження.

Примітка. Для облаштування відсіків для завантаження та розвантаження, щоб запобігти несанкціонованому доступу, можуть застосовуватися гумові або пластикові ущільнення.

10.2.3 Офісні приміщення для доставлення та відправлення товару

З офісних приміщень для доставлення та відправлення товару повинен бути добрий огляд відсіків для завантаження та розвантаження. При проектуванні потрібно уникати заглиблень та ніш, у яких товар може бути схований або загублений.

Примітка. Для вищевказаних цілей можливо використовувати спеціальні дзеркала, добре освітлення та системи охоронного відеоспостереження.

10.3 Приміщення, доступні для сервісних інженерів

10.3.1 Обладнання

При проектуванні будинку потрібно розташувати обладнання, таке як важливі перемикачі, морозильні камери тощо так, щоб воно не було ненавмисно або навмисно пошкоджене.

10.3.2 Електропостачання

Електропостачанню потрібно приділяти особливу увагу. Вхідні лінії електропостачання повинні бути прокладені в безпечних каналах і в захищених зонах. Будь-які підстанції мають

10.2 Areas accessible to drivers of delivery vehicles

10.2.1 Delivery and dispatch areas

Wherever possible, delivery and dispatch areas should be separate from each other and should be separated from entrances used by customers, staff and visitors. Lighting should be optimal in all situations.

10.2.2 Loading and unloading bays

Loading and unloading bays should be constructed so that the entrance is tailored to the sizes of vehicles and trailers. Reception and dispatch areas should be of sufficient size to enable goods to be checked correctly before being moved from the unloading bay/area. It is also recommended that security be supplemented by the use of CCTV.

Note Rubber or plastic screens can be fitted to adjust the width of the bays to prevent unauthorized access.

10.2.3 Delivery and dispatch offices

Delivery and dispatch offices should be secure with good visibility over the whole of the loading and unloading areas. Design should be such that there are no blind spots such as cavities in which goods can be hidden or lost.

Note Strategically placed mirrors, good lighting and the use of CCTV can assist in the supervision of any blind spots.

10.3 Areas accessible to service engineers

10.3.1 Equipment

The building design should allow for plant equipment and services such as important switches, freezer cabinets, and other controls to be installed in such a way that they cannot be accidentally or deliberately damaged.

10.3.2 Power supplies

All power supplies must be very carefully considered. Incoming power should be contained in secure ducting and in protected areas. Any substations should be in protected areas and secure.

бути розташовані у захищених зонах. Кабелі і трубопроводи повинні бути прокладені в безпечних каналах. За необхідності треба використовувати резервні генератори.

10.3.3 Телефон

Телефонні кабелі повинні бути прокладені в безпечних каналах і в захищених зонах, особливо якщо вони використовуються для передавання сповіщень про тривогу. Телефони громадського користування повинні бути розміщені в місцях, із яких не видно касових апаратів.

10.4 Приміщення, доступні для всього персоналу

10.4.1 Приміщення персоналу

Окрім персоналу малих офісів та магазинів, персонал повинен бути забезпеченим приміщеннями для власного використання, де мають знаходитися шафи для власних речей, що замикаються. Потрібно зберігати записи про розташування шаф та впроваджувати систему контролювання ключів.

10.5 Приміщення, доступні тільки для окремих працівників персоналу

10.5.1 Каси та приміщення для роботи з грошима

10.5.1.1 Загальні положення

Роботу з готівкою у відокремлених від кас приміщеннях необхідно виконувати в місцях, недосяжних для відвідувачів та повністю закритих від загального огляду. Найкраще, коли місця для роботи з готівкою задля більшої безпеки будуть не ізольованими, а інтегрованими у більше приміщення. Приміщення для роботи з готівкою повинні бути обладнані засобами тривожної сигналізації. Мають бути встановлені і доведені до персоналу процедури поведінки у надзвичайних ситуаціях.

Доступ до приміщення повинен бути повністю контрольований, доки готівку не буде покладено до сейфу або захищено в іншій спосіб. Готівку, що передається до банку, треба захищати належним чином. Готівка, що залишається в приміщенні після роботи, повинна бути зведена до мінімуму та зачинена в сейфі відповідно до вимог EN 1143-1.

Cables or piping should be in secure ducting. When appropriate, standby generators should be available.

10.3.3 Telephone

Telephone cables should be in secure ducting in a protected area, particularly if they are carrying remote alarm signalling. Public telephones and freephone taxi telephones should be located in positions where users do not have view of cash tills.

10.4 Areas accessible to all staff

10.4.1 Staff room

Except in small offices and shops, staff should be provided with a room for their own use. This room should include facilities for lockable lockers for their private property. Records of locker allocation should be kept and a system of key control should be introduced.

10.5 Security areas only accessible to named staff

10.5.1 Cash handling and cash offices

10.5.1.1 General

Cash handling procedures apart from checkout points should only take place in an office inaccessible to members of the public and completely concealed from public view. Ideally, places where cash is handled should not be isolated, but integrated into a larger structure for increased security. Cash offices should be equipped with a readily available means of raising an alarm. Procedures should be established for use in emergencies and staff should be fully instructed in the use of such emergency procedures.

Access points should remain properly secured until the cash is in a safe or otherwise secured and protected. Cash to be deposited in a bank should always be properly protected pending collection. Any cash held on the premises after business hours should be restricted to a minimum and should be locked in a safe which complies with the requirements of EN 1143-1.

10.5.1.2 *Переміщення готівки*

Інформація стосовно переміщення готівки повинна бути обмежена персоналом, який має безпосереднє відношення до цього. Повинні бути застосовані всі засоби безпеки. У залежності від обсягу готівки інкасація може проводитися більше одного разу на день. До інкасації повинні залучатися спеціалізовані компанії. В іншому випадку готівку треба перевозити автотранспортом у супроводі охоронців або в контейнерах, обладнаних засобами охоронної сигналізації.

Статистика збройних нападів на інкасаторські автомобілі вказує на те, що найбільш уразливі місця – це зона між автомобілем та приміщенням клієнтів. Особливу увагу необхідно звертати на створення безпечної та захищеної зони для переміщення готівки від та до автомобіля.

10.5.2 *Сейфи*

10.5.2.1 *Загальні положення*

Всі засоби доступу до сейфа (ключі, цифрові комбінації тощо) повинні бути надійно контрольованими.

10.5.2.2 *Розташування сейфа*

Сейф повинен бути розміщений біля міцної внутрішньої стіни та в полі зору охорони або персоналу. За неможливості розташування сейфа в полі зору можливе використання дзеркал або систем охоронного відеоспостереження за сейфом та прилеглою зоною.

Примітка. Якщо встановлено систему охоронної сигналізації (див. 11.3), вона повинна контролювати місце, де розміщено сейф.

10.5.2.3 *Сейф, розташований під підлогою*

Важливо добре сховати сейф. Цього можна досягти, сховавши його під підлогою, під килимом або меблями. Сейф під підлогою слід розмішувати в кутку приміщення, щоб утруднити напад. Сейф повинен бути закріплений відповідно до інструкцій виробника.

10.5.1.2 *Movement of cash*

Information in relation to cash movements should be confined to staff having immediate concern for such movement. All arrangements should be reviewed. It is often advisable to bank cash more than once per day, depending on the amount of income. Wherever possible, companies specializing in the removal of cash should be employed. If this is not practicable, the cash should be transported in a vehicle escorted by able-bodied persons in addition to the driver. The cash should be contained in a suitably alarmed cash-carrying container.

Statistics for armed raids on specialist cash carriers indicate that the most vulnerable location for attack is across the pavement area between the vehicle and the clients' premises. Consideration should be given to the formation of a secure and protected area for cash transfer to and from the vehicle.

10.5.2 *Safes*

10.5.2.1 *General*

Key security, key combinations and other means of access to safes should be strictly controlled.

10.5.2.2 *Locating of a free standing safe*

Free-standing safes should be located against a strongly constructed interior wall and should be located in a position where patrolling security staff/ surveillance staff can see them. When it is not possible to obtain a direct view of a safe it may be possible to use mirrors or CCTV for viewing a safe and its immediate vicinity.

Note When an intruder detection system is installed (see 11.3) it is important that it should cover the area occupied by the safe

10.5.2.3 *Under floor safe*

Good concealment is essential and can be achieved by floor coverings in every day use, for example furniture or carpets. Under floor safes should ideally be situated in the corner of a room to make attack more difficult and installation should always conform to the fixing instructions of the manufacturer.

10.5.3 Внутрішні сховища для коштовних товарів

Для зберігання коштовних товарів потрібні добре вентилявані та безпечні приміщення або сховища. В інших випадках можуть використовуватися клітки. Повинні застосовуватися металеві або пластикові пломби. Доступ до сховища має бути контрольованим і надаватися обмеженому колу осіб. Для цього використовуються ключі або система контролювання доступу. Необхідно передбачити встановлення системи охоронної сигналізації. Сховище не повинно перешкоджати аварійному виходу.

10.5.4 Персональна тривожна сигналізація

Для захисту персоналу, який працює в таких місцях, як каси або сховища коштовностей, необхідно встановити у стратегічних місцях систему персональної тривожної сигналізації, яка приводиться в дію кнопкою та подає сигнал тривоги іншому персоналу та керівництву.

11 БЕЗПЕКА БУДІВЛІ У НЕРОБОЧИЙ ЧАС

11.1 Приміщення охорони

11.1.1 Загальні положення

Вимоги до систем контролювання доступу для контрольно-пропускних пунктів, приміщень охорони та пунктів централізованого спостереження подано у EN 50133-1.

Вимоги до систем передавання тривожних сповіщень подано у серії стандартів EN 50136.

11.1.2 Прилади приймально-контрольні охоронні та пожежні

Прилади приймально-контрольні охоронні та пожежні повинні бути розташовані у приміщенні охорони, необхідно також передбачити місце для акумуляторних батарей. Охоронці несуть відповідальність за забезпечення виходу людей з будівлі в разі пожежі та інших аварійних ситуацій. У приміщенні охорони повинні бути розміщені сигнальні пристрої для контролювання опалення, вентиляції, кондиювання тощо.

10.5.3 Inner store for high value goods

A well-ventilated secure room or inner storeroom may be needed for storing higher value goods. In other instances, a wire cage protected by a lockable door may be sufficient. Metal or plastic seals should be used. Access to the inner store should be well controlled. Keys or access control system to the store should be issued to a restricted number of people. Consideration should be given to fitting an intruder alarm. Where an inner store is constructed after a building has been approved with means of escape, care should be taken to ensure that the means of escape are not impaired.

10.5.4 Personal attack alarms

For protection of staff working in places such as cash offices or areas where valuable stock is stored, it may be necessary to install strategically sited personal attack alarms, operated by a push button that gives an alarm indication to other staff and management.

11 SECURITY OF THE BUILDING OUTSIDE NORMAL WORKING HOURS

11.1 Control room

11.1.1 General

Guidance on the requirements of access control systems for use in security applications in gatehouses, control rooms or central stations is given in EN 50133-1.

Guidance on the requirements of alarm transmission systems is given in EN 50136 series of standards.

11.1.2 Intruder and fire alarm panels

Intruder and fire alarm panels should be sited within the control room and space should be provided for back up batteries. Security officers should be responsible for ensuring safe escape of occupants of the building in the event of fire or other emergencies. Remote signalling alarms and status panels e.g. for heating, ventilating and air conditioning should also be located in the control room.

11.1.3 Додаткові функції приміщення охорони

У приміщенні охорони можуть виконуватися наступні додаткові функції:

- a) система локального оповіщення;
- b) випуск та кодування карткових перепусток;
- c) прилади сигналізації ліфтів;
- d) записи та дані щодо персоналу;
- e) контролювання тривожних сповіщень, наприклад, контролювання холодильних та медичних приміщень тощо;
- f) зберігання планів розташування аварійних виходів та протипожежного обладнання;
- g) зберігання ключів та журналу видачі ключів;
- h) зберігання засобів першої допомоги.

11.1.4 Проект приміщення охорони

Приміщення охорони повинно бути облаштовано так, щоб забезпечувати відповідний рівень захисту охоронців. За необхідності, треба встановлювати кулетривке скло. Вхідні двері повинні завжди бути замкнені, у робочий час можуть відмикатися тільки зсередини. Приміщення охорони повинно бути побудовано з міцних матеріалів, двері не повинні мати зовнішніх ручок. Будь-які засклені поверхні повинні бути прозорими тільки назовні та бути кулетривкими.

11.2 Системи охоронного відеоспостереження

11.2.1 Загальні положення

Системи охоронного чорно-білого та кольорового відеоспостереження повинні відповідати вимогам EN 50132-7.

Примітка. Важливо впевнитися, що використання відеоспостереження не суперечить регіональному або державному законодавству.

11.2.2 Запис зображення

Для збереження якості запису та об'єму пам'яті треба проводити регулярне обслуговування камер та іншого обладнання системи охоронного відеоспостереження, а також пристроїв запису на касети, оптичні або жорсткі диски.

При проектуванні системи необхідно передбачити запис часу, дати та номера камери.

11.1.3 Additional functions performed by the control room

The following functions may also be part of large control room functions:

- a) Public address system;
- b) Issuing and coding of security card passes;
- c) Elevator alarm panels;
- d) Security records and data of staff;
- e) Monitoring of alarms, e.g. controlling cold rooms, medical rooms and computer controlled environmental services;
- f) Storage of any drawings depicting location of emergency exits and fire fighting equipment;
- g) Keeping of keys and key issue book;
- h) First aid equipment with health and safety materials.

11.1.4 Design of control room

The control room should provide staff with an appropriate level of physical security protection. Bullet-resistant glass should be provided where required. Access doors should always be locked from the outside and, during staffed operation, can only be unlocked from the inside. The control room should be constructed from heavyduty material and the door should have no external handles. Any glass panels within the door should be one way only and bullet-resistant.

11.2 CCTV surveillance

11.2.1 General

Black and white CCTV surveillance systems for use in security applications should comply with the requirements of EN 50132-7.

Note It is important to ensure that the use of CCTV does not conflict with local or national regulations.

11.2.2 Recording of CCTV images

Regular maintenance of the cameras and other elements of the CCTV system as well as the recording machine, on cassettes, CD-ROMs, optical or hard disks, should be conducted in order to ensure that the quality of final image and the memory of the event are always maintained.

Time and date generation as well as camera number should be considered at the design stage of the system.

11.3 Системи охоронної сигналізації

При проектуванні системи охоронної сигналізації потрібно передбачити автоматичне виявлення проходження через входні двері, вікна, периметр будівлі та переміщення людей у приміщеннях, що підсилить використання засобів фізичної безпеки. Система повинна містити обладнання для формування сигналу про небезпеку або напад, які активуються примусово. Обладнання для виявлення не повинно підміняти засоби укріплення.

Примітка. Вимоги до систем охоронної сигналізації наведені в EN 50131-1.

11.4 Освітлення

11.4.1 Зовнішнє освітлення

Основне призначення освітлення – усунути укриття темнотою.

При зовнішньому патрулюванні будинку можливе використання як зовнішнього, так і внутрішнього освітлення. Якщо будинок розташований окремо, повинно бути передбачено освітлення периметра (спрямоване всередину), яке буде викривати зловмисника або його силует. Якщо будинок розташований у ряді подібних, то зловмисник може бути побачений при зовнішньому освітленні критичних місць (фойє, коридори, сходи, офіси, торговельні площі) всередині будинку.

У разі використання патрулювання всередині будинку світло повинно бути спрямоване назовні, щоб бачити наближення зловмисника. Яскраве світло заважає зловмиснику побачити, чи спостерігають за ним зсередини. Треба звернути увагу на те, щоб яскраве світло не заважало водіям.

Важливо освітлювати всі можливі входи та виходи. Повинні бути освітлені підходи до дверей, вікна цокольного та першого поверху, сервісні люки та трубопроводи, пожежні драбини та все інше, що може послаблювати безпеку периметра будинку.

11.4.2 Освітлення офісу

Освітлення офісу підсилює безпеку додатково до замків та охоронної сигналізації.

11.3 Intruder detection systems

The installation of an electronic intruder detection system designed to automatically detect entry through doors, windows, the shell of the building and the movement of persons within the premises will enhance physical security measures. Installations can include deliberately operated devices with which the occupiers can operate the system in the event of personal attack or emergency. Electronic detection should not, however, be considered a substitute for physical security.

Note Guidance on the requirements of alarm systems for the detection of intruders is given in EN 50131-1.

11.4 Lighting

11.4.1 External lighting

The basic objective of security lighting is to remove the cover of darkness.

When surveillance of a building is by external patrols there may be a choice of external or internal lighting. If the premises are detached, lighting around the perimeter (directed inwards) should be considered, as it will reveal intruders either directly or by silhouette. If the property is one of a row of buildings, internal lighting of critical areas that can be seen from outside (e.g. entrance foyers, corridors, staircases and landings, offices and sales floors) enables movement of intruders to be seen.

For buildings with internal security patrols external lighting should be directed away from the building so that approaching intruders are readily seen from the inside. The glare from such lighting is useful in making it difficult for the intruder to see whether he/she is being observed. Care should be taken to ensure that the glare does not become a nuisance or hazard to the general public or passing motorists.

It is important to ensure that all possible entrance and exit points are illuminated. This may mean providing additional lighting to cover doorways and windows at basement and ground floor level, service chutes/hatch, fire escapes and any feature that may jeopardize the security of the building perimeter.

11.4.2 Office lighting

Security lighting for offices can provide additional protection to locks and alarm systems.

Внутрішнє освітлення повинно використовуватися в усіх місцях, рух у яких можна побачити ззовні (сходи, коридори, приміщення по периметру тощо).

11.4.3 Освітлення магазинів

Для освітлення магазинів повинні виконуватися рекомендації для освітлення офісів (див. 11.4.2). Додатково необхідно переконатися, що відкриті місця для завантаження видимі для патруля, а заглиблені підходи до дверей не надають можливості для переховування. Освітлення вітрин та внутрішнє освітлення можуть виконувати функції охоронного освітлення. Перевага повинна надаватися використанню більш довговічних газорозрядних ламп.

11.4.4 Монтаж та контролювання

Кабелі охоронного освітлення повинні бути недосяжними для сторонніх осіб і переважно прокладені під землею. Якщо кабелі не можуть бути прокладені під землею, вони повинні бути прокладені в сталевих каналах або мати мінерально-ізольоване виконання. Кабелі також можна захищати за допомогою системи охоронної сигналізації.

Щоб охоронне освітлення було ефективним, воно має бути включене протягом усього необхідного часу. Для зовнішнього використання найбільш прийнятним є використання фотоелектричних перемикачів, які вмикають освітлення у темний час доби та вимикають його у світлий час.

Це автоматично пристосовує засоби освітлення до зміни тривалості дня та до погодних умов. Для пристосування до зміни тривалості дня можна використовувати перемикачі з таймером, які вмикають зовнішнє освітлення тільки в неробочий час.

Internal lighting should be provided at all significant points where movement can be seen from outside, including staircases, landings, corridors, perimeter rooms and entrance lobbies.

11.4.3 Shop lighting

Shop lighting should conform to the recommendations given for office lighting (see 11.4.2). In addition care should be taken to ensure that open loading bays are visible to patrols or persons passing by, and that deep recessed doorways do not become shadowed areas offering concealment. Window display lighting and interior lighting seen through doorways or open backed windows can be used as security lighting but long life discharge lamps should be used in preference to the shorter life filament lamps often used for display purposes.

11.4.4 Installation and control

Cables for security lighting should be out of reach of unauthorized personnel and should preferably be installed underground. If cables cannot be installed underground they should be enclosed in steel conduit or mineral-insulated cable. Cables may also be protected by an alarm system.

To be effective, security lighting should be in use at all relevant times. For exterior installations the use of a simple photoelectric cell which switches on when daylight fades and off when daylight returns, is most suitable.

This caters automatically for changes in day length and adverse weather conditions, and ensures that the security lighting is available whenever necessary. Time switches can also cater for change in day length and be used for internal lighting systems needed only outside normal business hours.

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

ANNEX A
(normative)

РЕКОМЕНДОВАНІ РІВНІ ЗАХИСТУ

RECOMMENDED LEVELS OF SECURITY

Таблиця А.1

Table A.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
А					
Алкалоїди: кокаїн, морфін (склад, виробництво) Alkaloids: cocaine, morphine (depository manufacture)					
Алкоголь (технічний) Alcohol (industrial)					
Алкоголь, спиртні напої, шампанське, бренді (див. вино і спирт) Alcohol, spirits, champagne wine, brandy (see wines and alcohol)					
Папір All paper					
Алюміній Aluminium					
Антикваріат Antiquaries					
Склади мисливської та іншої зброї Arms, hunting weapons stores					
Виставкові зали Art gallery					
Пристрої запису та відтворення відеозображення та звуку Audiovisual (video and sound, recording and reproduction)					
Автомобільні радіоприймачі (продаж та встановлення) Auto radios (sale and fitting)					
В					
Дитячий одяг Baby clothes					
Булочні та кондитерські Baker's and confectioner's shop					
Бар (кафе) Bar (see coffee shop)					
В'язання Basketry					
Салони краси Beauty salon – Aesthetic					
Постільна білизна (крім столової) Bed linen without household linen					
Велосипеди Bicycles					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Палітурні майстерні, крім рідких та цінних книг Bindery, without rare or precious books					
Виготовлення тортів Biscuit factory					
Стоянки човнів Boathouses					
Виготовлення човнів з або без продажу (виключаючи мотори, навігаційне приладдя, такелаж) Boat manufacturers with or without sales stores (to the exclusion of outboard motor, navigation instruments, nautical fittings)					
Човни (включаючи мотори та навігаційне обладнання) Boats: Nautical stores (include outboard motor and navigation instruments)					
Книгарні: книги не рідкі та не цінні Book trade: books not rare and precious					
Книгарні: книги рідкі та цінні Book trade: books rare and precious					
Книги та канцелярські товари, виключаючи книги цінні та коштовні, калькулятори, електронні товари, пристрої запису та відтворення відео та звуку, годинники Bookshop and stationer's, without rare and precious books without calculators, electronics, sound and video recording or reproduction equipment, watches					
Книги та канцелярські товари, включаючи книги рідкі та цінні, калькулятори, електронні товари, пристрої запису та відтворення відео та звуку, годинники Bookshop and stationer's, with rare and precious books with calculators, electronics, sound and video recording or reproduction equipment, watches					
Вироби з латуні Brass					
Бронза Bronze					
Будівельні матеріали без кольорових металів Building materials, without non iron metals					
М'ясні вироби без кулінарного обслуговування Butcher's shop without catering					
Масло, сир, яйця Butter, eggs, cheese					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
С					
Столярні майстерні (з реставрацією виробів мистецтва) Cabinet making (restoration of object d'art)					
Столярні майстерні (без реставрації виробів мистецтва) Cabinet making (without object d'art)					
Товари для туризму (див. спортивні) Camping, articles for (see sports)					
Консервні заводи Canning factory					
Виробництво автопричепів Caravanning constructors					
Виставка-продаж автопричепів/знаряддя Caravanning exhibition store/sales and /or accessories					
Вироби з картону та їх виробництво Cardboard articles and making					
Килими та гобелени (звичайні) Carpets and tapestry (ordinary)					
Килими (розкішні), килими персидські та античні гобелени Carpet (luxury), oriental carpet, tapestry of art, antique carpet					
Транспортні засоби (магазин і склад), див. групи коштовних товарів Carrier (shop and warehouses): see the group of the higher goods					
Автомобілі (аксесуари) Cars (accessories stores)					
Автомобілі (виставка-продаж і/або ділери) разом з: – радіоприймачами, магнітофонами тощо; – запчастинами і аксесуарами; – шинами Cars (exhibition store and/or dealer): – with auto radios, cassettes, recording, etc, – with spares and accessories – with tyres					
Автомобілі (виставка-продаж і/або ділери) без: – радіоприймачів, магнітофонів тощо; – запчастин і аксесуарів; – шин Cars (exhibition store and/or dealer): – without auto radios, cassettes, recording, etc,, – without spares, tyres and accessories					
Автомобілі і аксесуари (див. автомобілі) Cars and accessories (see cars)					
Постачальники для аерокосмічної промисловості Caterer (for aerospace)					
Кераміка Ceramics					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Перевірочний та високоточний інструмент Check and precision instruments					
Сир, магазин сирів Cheese, cheese shop					
Хімічні товари без алкалоїдів Chemicals, without alkaloid					
Шоколад, какао, шоколадне виробництво та магазин Chocolate, cacao, chocolate factory and store					
Кінематографічні товари (див. фотографія) Cinematography (see photography)					
Миючі засоби Cleaning products (storage)					
Розпродажі Clearance sales					
Клініка Clinic					
Одяг – модний (виробництво та/або продаж) Clothes – Haute couture designer (making and/or stores)					
Одяг – фірмовий (виробництво і магазин) Clothes – Brands (making and/or stores)					
Верхній одяг – звичайний (виробництво і магазин): куртки, жакети, блузи, плащі, спідниці, штани, сукні, спортивний одяг, костюми) включно з одягом із штучного або синтетичного хутра, з натурального хутра або шкіри або з частинами натурального хутра Clothes – Economy (making and/or stores) in opposed to underclothes – ex : anorak, jacket, blouse, raincoat, skirt, coat, trousers, overcoat, dress, sportswear, suit) including clothes in artificial or synthetics furs, but except those in natural fur or leather, parts in natural fur on clothes are accepted					
Кузовні майстерні Coach building					
Кофейні, ресторани з тютюновими виробами (див. тютюн) Coffee shop, bar restaurant with tobacco (see tobacco)					
Кофейні, ресторани без тютюнових виробів Coffee shop, bar restaurant without tobacco					
Смажена кава (магазин) Coffee roaster (shop)					
Смажена кава (оптовий продаж) Coffee roaster (whole sale)					
Комп'ютери (виробництво та продаж) Computers (manufacture and sale)					
Виробництво діжок Cooperage					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Мідь, бронза, латунь Copper, bronze, brass					
Пробка Cork					
Косметика Cosmetics					
Бавовняне полотно (без бавовняного одягу) Cotton fabric (without cotton clothes)					
Бавовна неткана Cotton non weave					
Посуд Crockery					
Кришталь, фарфор Crystal, porcelain					
Штори та тюлеві фіранки (магазин) Curtain and net curtain (store)					
Ножі, магазин та виробництво Cutlery shop and manufacture					
D					
Маслоробня Dairy					
Прикрашання магазинів і будинків Decoration of stores and houses					
Прикраси: вироби з нефриту, тверді та напівдорогоцінні камені Decoratives: – jade, hard stone and semi precious stones					
Прикраси: емаль, олово, фарфор Decoratives: – enamel, tin, porcelain					
Делікатеси Delicatessen					
Стоматологія Dental surgeon office					
Діаманти Diamonds					
Дієтичні продукти (магазин) Dietetics and diet (stores)					
Диски і касети Discs and cassettes					
Центри "зроби сам", продаж і оренда Do it yourself centre, sales and renting					
Тканини включно з шкарпетками, спідньою білизною, сорочками Drapery with hosiery, underwear, shirt					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Тканини без шкарпеток, спідньої білизни, сорочок Drapery without hosiery, underwear, shirt					
Картини (продаж репродукцій гравюр, літографій) Drawings (sales of reproduction of engraving, prints, etchings, lithographs)					
Школа водіння Driving school					
Аптекарський магазин (включно закусочні та продаж різних товарів, парфумерії, книг та листівок, галантереї, тютюнових виробів та аксесуарів, обладнання для запису та відтворення) Drugstore (risk including restaurant and sales of different articles, perfumery, bookshop, fancy goods, tobacco and smoker's articles, recording and reproduction equipment)					
Хімчистки Dry cleaner's					
Е					
Електрика (монтажні матеріали) Electricity (material for installation)					
Електроніка (запчастини, матеріали, блоки живлення, мобільні телефони) без обладнання для запису та відтворення звуку та відеозображення Electronics (spare parts, materials, supplies, mobile phones) without sound and video recording or reproduction equipment					
Емаль (декоративні вироби) Enamel (decoration articles)					
Гравюри Engraving, etching					
Ф					
Галантерейні товари Fancy goods					
Обладнання для сільського господарства (важкі матеріали) Farm equipment (heavy material)					
Повсть (промислова) Felt (industrial)					
Рибні магазини Fish shop					
Товари для рибальства Fishing (articles)					
Килимове покриття Fitted carpet					
Покриття для підлоги, крім килимового покриття Floor covering, without carpet					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Квіти (продаж і надсилання) Flowers (sales and sending)					
Ручки чорнильні, кулькові Fountain pen, propelling pencil, ball pen					
Рами без коштовних картин Framing without valuable paintings					
Фрукти, овочі (подаж та надсилання) Fruits, green grocers (sales and sending)					
Похоронні послуги Funeral (shop and articles)					
Бази товарів – хутра, дорогоцінних металів, картин, перських килимів, товарів розкоші Furniture repository with furs, precious metals, painting, oriental carpet and tapestry, or luxury goods					
Бази товарів – без хутра, дорогоцінних металів, картин, перських килимів, товарів розкоші Furniture repository without furs, precious metals, painting, oriental carpet and tapestry, or luxury goods					
Предмети побуту, крім килимів, предметів розкоші, виробів мистецтва, обладнання для запису та відтворення звуку та відеозображення, побутової техніки (виключаючи антикваріат, товари, що були в користуванні) Furniture articles except carpets, luxuries articles, objects of art, video and sound recording and reproduction equipment, household appliances (except antiquaries, second hands goods)					
Пошиття хутра Furrier					
Хутро штучне та синтетичне (див. одяг) Furs (artificial and synthetic see clothes)					
Хутро натуральне (див. шкіряні вироби) Furs (natural see leather fine)					
G					
Продаж годинників, будильників, телефонів, калькуляторів, прикрас Gadget (sales of watches, alarm clock, phone, radios, calculators, decorative articles)					
Садове знаряддя Gardening articles					
Механічні майстерні (див. кінцева обробка продукції) General mechanical and/or precision mechanical (see nature of metals and/or manufactured product finish)					
Позолота Gilding					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Скло, порцеляна, фарфор Glassware, porcelain					
Вироби зі скла Glazery					
Рукавички Gloves shop					
Продаж золота Gold trading					
Ювелірні вироби (продаж, магазин) Goldsmith's (trade, shop)					
Бакалія (крім супермаркетів та гіпермаркетів) Grocer's shops (not including supermarkets and hypermarkets)					
Спортивні зали Gymnasium					
Спортивні зали з обладнанням (див. рівень товару) Gymnasium with goods (see the level of goods)					
Н					
Галантерея Haberdashery					
Перукарні Hairdressing salon					
Каміння (декоративне), крім ювелірних виробів Hard stones (decorative objects) without jewellery objects					
Апаратура включно з побутовою технікою та/або портативним електроінструментом Hardware with household appliances and/or electro portable toolkit					
Апаратура, крім побутової техніки або портативного електроінструменту Hardware without household appliances, or electro portable toolkit					
Виготовлення капелюхів Hat industry					
Обігрівачі Heaters					
Шкарпетки, крім одягу Hosiery trade without clothes					
Побутова техніка (крім обладнання для запису та відтворення звуку та відеозображення) включно з портативними приладами Household electrical appliances (without sound and video recording or reproduction equipment) with portative equipment					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Побутова техніка (крім обладнання для запису та відтворення звуку та відеозображення), крім портативних приладів Household electrical appliances (without sound and video recording or reproduction equipment) without portative equipment					
Гіпермаркети (площею більше ніж 2500 м ²) Hypermarket (sales areas > 2500 m ²)					
I					
Продаж морозива Ice cream store sale and served here					
Злитки, провід – залізні чи сталеві, з кольорових металів Ingots sheet, wire – sections of iron and steel – aluminium, bronze, copper, tin, brass, nickel, lead, zinc					
Металообробка, слюсарні роботи (крім копіювання ключів) Ironwork, locksmithing (without key copy)					
J					
Вироби з нефриту Jade articles					
Ювелірні магазини, включно з біжутерією Jeweller's shop, include fancy jewellery					
Ювелірні вироби Jewellery					
Столярні роботи Joinery					
K					
Виготовлення ключів Key copy store					
L					
Пральня самообслуговування Launderette					
Пральня без хімчистки Laundry without dry cleaner					
Свинець Lead					
Шкіряні вироби (виготовлення одягу) Leather fine (making cloths)					
Недублена або необроблена шкіра без хутра Leather not tanned or undressed without fur					
Шкіра для взуття, одягу (сировина): крім пошиття одягу Leather prepared and delicate leathers for shoe mending, leather shop and clothes: without making of clothes					
Шорна майстерня та шкіряні вироби Leather shop and saddlery					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Освітлення Lighting and chandelier					
Лікери Liqueurs					
Білизна Lingerie					
Слюсарні (крім виготовлення ключів) Locksmithing, iron work without key copy					
Валізи з сап'яну або шкіри Luggage articles – with morocco, or saddlery					
Валізи (без сап'яну або шкіри) Luggage articles – without morocco, or saddlery					
M					
Верстати Machine tools					
Мармур, крім виробів мистецтва Marble, without object d'art					
Виготовлення матраців Mattress maker					
Механізоване сільське господарство Mechanised farming					
Медичні лабораторії Medical pathology laboratory					
Медицина Medicine, medical professions					
Кравці Milliners					
Міні-маркет (торговельна площа менше ніж 400 м ²) Mini market (sales area < 400 m ²)					
Виробництво дзеркал та скла Mirror industry, glass industry					
Мотоцикли Motorcycles					
Музичні інструменти не портативні Music -Instruments not portables					
Музичні інструменти портативні Music -Instruments portables					
N					
Оснащення для мореплавства Nautical fittings					

Продовження таблиці А. 1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Газетний кіоск із сигаретами (див. продаж тютюну) Newspapers store with tobacco (see Tobacconists)					
Газетний кіоск без сигарет (див. книжковий магазин) Newspapers store without tobacco (see bookshop)					
Нікель Nickel					
Нумізматики Numismatic					
О					
Вироби мистецтва Objet d'art					
Товари тільки для офісу Office supplies only					
Канцтовари з калькуляторами, друкарськими машинками, електронними товарами, без відеоігор Office supplies with calculators, typewriters, photocopiers, electronics goods, without videogames					
Офіси Offices					
Склади нафтопродуктів та мастил (промислові) Oil and grease storage (industrial)					
Оптика Optician					
Ортопедичні товари Orthopaedics (sale of articles)					
Р					
Пакування (див. тип товару) Packaging (see level of products)					
Картини та вироби мистецтва Painting and object d'art					
Млинна Pancake bar					
Макаронні вироби Pasta					
Вироби з борошна Pastries					
Шкіра (див. кушнір) Pelt (see furrier)					
Виробництво парфумів Perfumery makers (essential oil)					
Домашні тварини та товари для них Pets and articles for pets					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Аптеки: фармацевти, виробництво, склади Pharmacy/Drug store: chemists, factories, ware house					
Аптеки: лабораторії без алкалоїдів Pharmacy: laboratories without alkaloid					
Філателія Philately					
Фотографія та продаж фотоапаратів Photography with sale of camera					
Фотографія без продажу фотоапаратів Photography without sale of camera					
Культові товари Piety (religious articles)					
Пластик для виробництва Plastics not moulded and/or pieces for industries					
Сантехніка Plumbing					
М'ясний магазин без їдальні Pork shop without catering					
Плакати Posters					
Кераміка Pottery					
Домашня птиця та дичина Poultry and game					
Дорогоцінні та рідкі метали – хром, кобальт, магній, титан, вольфрам, ванадій тощо Precious or rare metals -chrome, cobalt, magnesium, manganese, molybdenum, titanium, tungsten, vanadium, etc					
Дорогоцінні та рідкі метали – золото, срібло, платина Precious or rare metals -gold, silver, platinum					
Книгарні (без дорогоцінних та рідкісних книг) Printing works (without rare or precious books)					
Видавництво (без дорогоцінних та рідкісних книг) Publishing (without rare or precious books)					
Q					
Швидкозаморожені продовольчі товари Quick frozen foods store					
R					
Магазин готового одягу (див. одяг) Ready to wear shop (see clothes)					
Релігійні товари Religious articles					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Перевезення (див. база меблів) Removal (see furniture repository)					
Ресторан Restaurant					
Реставрація виробів мистецтва Restoration of object d'art					
Гума, крім шин та одягу Rubber apart from tyres and clothes					
S					
Шорна майстерня Saddlery					
Сантехніка з кранами (магазин) Sanitary goods with tap (store)					
Сантехніка без кранів (магазин) Sanitary goods without tap (store)					
Ваги Scales, weighbridge, weigh machine					
Наукове, медичне, фізичне, хімічне обладнання без оптики Scientific, medical, surgical, physics, chemistry instruments without optical					
Школа з незахищеним технічним обладнанням School with technical equipment not secured					
Школа з закріпленим технічним обладнанням School with technical equipment fixed					
Школа – загальне навчальне обладнання School – general education equipment					
Товари, що були в користуванні, антикваріат Second hand goods, antiques					
Насіння Seeds					
Автозаправна станція з продажем автомагнітол, запчастин, асесуарів, бакалії тощо Service station with sales of auto radios, cassettes recording and spares accessories, grocer's shop etc					
Автозаправна станція без продажу автомагнітол, з продажем запчастин, асесуарів, бакалії тощо Service station without sales of auto radios, cassettes recording with spares, accessories, grocer's shop etc					
Автозаправна станція без продажу автомагнітол, запчастин, асесуарів, бакалії тощо Service station without sales of auto radios, cassettes recording without spares, accessories, grocer's shop etc					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Швейні та в'язальні машинки Sewing machine or knitting machine					
Торгівля кораблями Ship chandler					
Ремонт та продаж взуття (див. магазин взуття) Shoe mender with sale of shoes (see shoes store)					
Ремонт взуття без продажу Shoe mender without sale of shoes					
Магазин взуття (звичайного), без продажу сап'янових товарів Shoes store (ordinary) without morocco leather goods trade					
Магазин взуття з продажем сап'янових товарів Shoes store (quality) with morocco leather goods trade					
Шкури – низької вартості (кролик чи недублені вівці) Skin – low value such as rabbit skin or sheepskin not tanned					
Срібло Silver					
Товари для курців Smokers (articles for)					
Виготовлення окулярів Spectacles manufacturers					
Спортивні товари з одягом та зброєю Sports articles with clothes or weapons					
Спортивні товари без одягу та зброї Sports articles without clothes or weapons					
Кераміка (продаж) Stoneware (store)					
Цукор Sugar					
Супермаркет (торговельна площа від 400 м ² до 2500 м ²) з обладнанням для запису та відтворення звуку та відеозображення Supermarket (sales area 400 < 2500 m ²) with sound and video recording or reproduction equipment					
Супермаркет (торговельна площа від 400 м ² до 2500 м ²) без обладнання для запису та відтворення звуку та відеозображення Supermarket (sales area 400 < 2500 m ²) without sound and video recording or reproduction equipment					
Продаж солодощів Sweet shop					
Т					
Столова та побутова білизна Table and household linen					

Продовження таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Пошиття одягу (див. одяг) Tailor other (see clothes)					
Пошиття одягу (без продажу готового одягу) Tailor without exhibition or sale of ready-made clothes					
Виробництво кранів Tap factory					
Оббивний матеріал Tapestry, garnishing of seats					
Таксідермія Taxidermy					
Чай Teas					
Краватки Ties					
Кахлі (для підлоги) Tiles (floor)					
Олово (включно з прикрасами) Tin (including decorative articles)					
Тютюн Tobacco					
Інструменти (магазин) Tools (store)					
Іграшки та електронні ігри Toys with electronic games					
Іграшки, крім електронних ігор Toys without electronic games					
Транзитна торгівля (див. група коштовних товарів) Transit trade (shop and warehouses): see the group of the highest goods					
Шини Tyres					
U					
Зонти, тенти, палиці для ходьби Umbrellas, sunshades, walking sticks					
Підводний спорт (див. спорт) Underwater sport (see sports)					
V					
Різні матеріали з натурального, штучного чи синтетичного волокна Varied material in natural, artificial or synthetic fibre					

Кінець таблиці А.1

Рівень захисту 1 = найнижчий / 5 = найвищий ризик (Рекомендовані рівні захисту затемнені) SECURITY LEVEL 1=lowest / 5=highest risk (Recommended levels of security are shaded)	1	2	3	4	5
Овочі (продаж) Vegetables (sales and sending)					
W					
Шпалери, фарби, лаки Wall papers, paint, varnish					
Годинники Watches					
Виробництво годинників Watchmaker's					
Перуки, шиньйони Wigs, hairpiece					
Вино та алкоголь у бочках Wines and alcohol in barrel					
Вино та алкоголь у пляшках та іншій тарі Wines and alcohol in bottles and other individual conditioning					
Деревина (продаж та зберігання) Wood (sales and storage)					
Вовна (в'язана) Wool (knitting)					
Вовна (сировина чи оброблена) Wool (natural or carding)					
Y					
Пряжа (текстиль) Yarn (weaving)					
Z					
Цинк Zinc					

Примітка.

Note:

– Відповідний рівень безпеки

– Relevant security level

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 EN 179 Будівельні вироби. Пристрої аварійних виходів керовані за допомогою важеля чи натисканням. Вимоги та методи випробувань
- 2 EN 356 Скло в будівництві. Захисне скління. Випробування та класифікація за тривкістю щодо ручного зламування
- 3 EN 1063 Скло в будівництві. Захисне скління. Випробування та класифікація за кулетривкістю
- 4 EN 1125 Будівельні вироби. Прилади аварійного виходу керовані за допомогою горизонтальної планки. Вимоги та методи випробувань
- 5 EN 1143-1 Засоби безпечного зберігання. Вимоги, класифікація та методи випробування на тривкість щодо зламування. Частина 1. Сховища, двері сховищ, сейфи та АТМ-сейфи
- 6 EN 1303 Будівельні вироби. Циліндри для замків. Вимоги та методи випробувань
- 7 EN 1522 Вікна, двері, ставні та жалюзі. Кулетривкість. Вимоги та класифікація
- 8 prEN 1627 Вікна, двері та жалюзі. Тривкість щодо зламування. Класифікація та технічні вимоги
- 9 EN 1906:2002 Будівельні вироби. Важельні ручки та кнобфурнітура. Вимоги та методи випробувань
- 10 EN 10223-4 Дріт сталевий та дротяні вироби для огорож. Частина 4. Сітка зі сталевого дроту зі зварними чарунками
- 11 EN 10223-6 Дріт сталевий та дротяні вироби для огорож. Частина 6. Сітка зі сталевого дроту зі зчепленими ланками
- 12 EN 10223-7 Дріт сталевий та дротяні вироби для огорож. Частина 7. Панелі зварні зі сталевого дроту для огорож
- 13 EN 12209 Будівельні вироби. Замки та защіпки. Механічні замки, защіпки та запірні планки. Вимоги та методи випробувань
- 14 EN 12320:2001 Будівельні вироби. Висячі замки та арматура висячих замків. Вимоги та методи випробувань

BIBLIOGRAPHY

- 1 EN 179, Building hardware – Emergency exit devices operated by a lever handle or push pad – Requirements and test methods
- 2 EN 356, Glass in building – Security glazing – Testing and classification of resistance against manual attack
- 3 EN 1063, Glass in building – Security glazing – Testing and classification of resistance against bullet attack
- 4 EN 1125 Building hardware – Panic exit devices operated by a horizontal bar – Requirements and test methods
- 5 EN 1143-1 Secure storage units – Requirements, classification and methods of test for resistance to burglary – Part 1: Safes, ATM safes, strongroom doors and strongrooms
- 6 EN 1303, Building hardware – Cylinders for locks – Requirements and test methods
- 7 EN 1522, Windows, doors, shutters and blinds – Bullet resistance – Requirements and classification
- 8 prEN 1627 Windows, doors, shutters – Burglar resistance – Requirements and classification
- 9 EN 1906:2002 Building hardware – Lever handles and knob furniture – Requirements and test methods
- 10 EN 10223-4 Steel wire and wire products for fences – Part 4: Steel wire welded mesh fencing
- 11 EN 10223-6, Steel wire and wire products for fences – Part 6: Steel wire chain link fencing
- 12 EN 10223-7, Steel wire and wire products for fences – Part 7: Steel wire welded panels for fencing
- 13 EN 12209, Building hardware – Locks and latches – Mechanically operated locks, latches and locking plates – Requirements and test methods
- 14 EN 12320:2001 Building hardware – Padlocks and padlock fittings – Requirements and test methods

15 EN 13123-1 Вікна, двері та ставні. Стійкість до вибуху. Вимоги та класифікація. Частина 1. Ударна труба 16 EN 13123-2 Вікна, двері та жалюзі. Стійкість до вибуху. Класифікація та технічні вимоги. Частина 2. Діапазон випробування 17 EN 13241-1 Індустріальні, комерційні та гаражні двері та ворота. Стандарт продукції. Частина 1. Продукція не вогнестійка та без контролю задимленості 18 EN 13541 Скло в будівництві. Захисне скління. Методи випробувань та класифікація за опором до вибухового тиску 19 prEN 13633 Будівельні вироби. Електрично керовані системи антипаніки для використання на шляхах евакуації. Вимоги та методи випробувань 20 prEN 13637 Будівельні вироби. Електрично керовані системи аварійного виходу для використання на шляхах евакуації. Вимоги та методи випробувань 21 EN 13724 Поштове обладнання. Отвори приватних поштових скриньок та поштові таблички. Вимоги та методи випробувань 22 ENV 14383-2 Запобігання злочинам. Міське планування та проектування. Частина 2. Міське планування 23 EN 50131-1 Системи тривожної сигналізації. Охоронна сигналізація. Частина 1. Загальні вимоги 24 EN 50132-7 Системи тривожної сигналізації. Системи відеоспостереження охоронного призначення. Частина 7. Правила застосування	15 EN 13123-1, Windows, doors and shutters – Explosion resistance – Requirements and classification – Part 1: Shock tube 16 EN 13123-2, Windows, doors and shutters – Explosion resistance – Requirements and classification – Part 2: Range test 17 EN 13241-1, Industrial, commercial and garage doors and gates – Product standard – Part 1: Products without fire resistance or smoke control characteristics 18 EN 13541, Glass in building – Security glazing – Testing and classification of resistance against explosion pressure 19 prEN 13633, Building hardware – Electrically controlled panic exit systems for use on escape routes – Requirements and test methods 20 prEN 13637, Building hardware – Electrically controlled emergency exit systems for use on escape routes – Requirements and test methods 21 EN 13724, Postal services – Apertures of private letter boxes and letter plates – Requirements and test methods 22 ENV 14383-2, Prevention of crime – Urban planning and design – Part 2: Urban planning 23 EN 50131-1, Alarm systems – Intrusion systems – Part 1: General requirements 24 EN 50132-7 Alarm systems – CCTV surveillance systems for use in security applications – Part 7: Application guidelines

Код УКНД 91.040.20, 13.310

Ключові слова: запобігання злочинам, міське планування та проектування будівель, рівень ризику, рівень захищеності, аналіз ризиків

Редактор – А.О. Луковська
Комп'ютерна верстка – В.Б. Чукашкіна

Формат 60x84¹/₈. Папір офсетний. Гарнітура "Arial".
Друк офсетний.

Державне підприємство "Укрархбудінформ".
вул. М. Кривоноса, 2А, корп. 3, м. Київ-37, 03037, Україна.
Тел. 249-36-62

Відділ реалізації: тел. факс (044) 249-36-62 (63, 64)
www.uabi.gov.ua E-mail: uabi90@ukr.net

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців
ДК № 690 від 27.11.2001 р.